

N629

Gebiedsvisie

Opdrachtgever: Provincie Noord-Brabant

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz. 3
Kader	Blz. 4
Analyse	Blz. 10
Gebiedsvisie	Blz. 22
Ruimtelijke vertrekpunten	Blz. 23
Visie	Blz. 25
Colofon	Blz. 30
Bijlage 1, Visie reflectie	Blz. 31

Inleiding

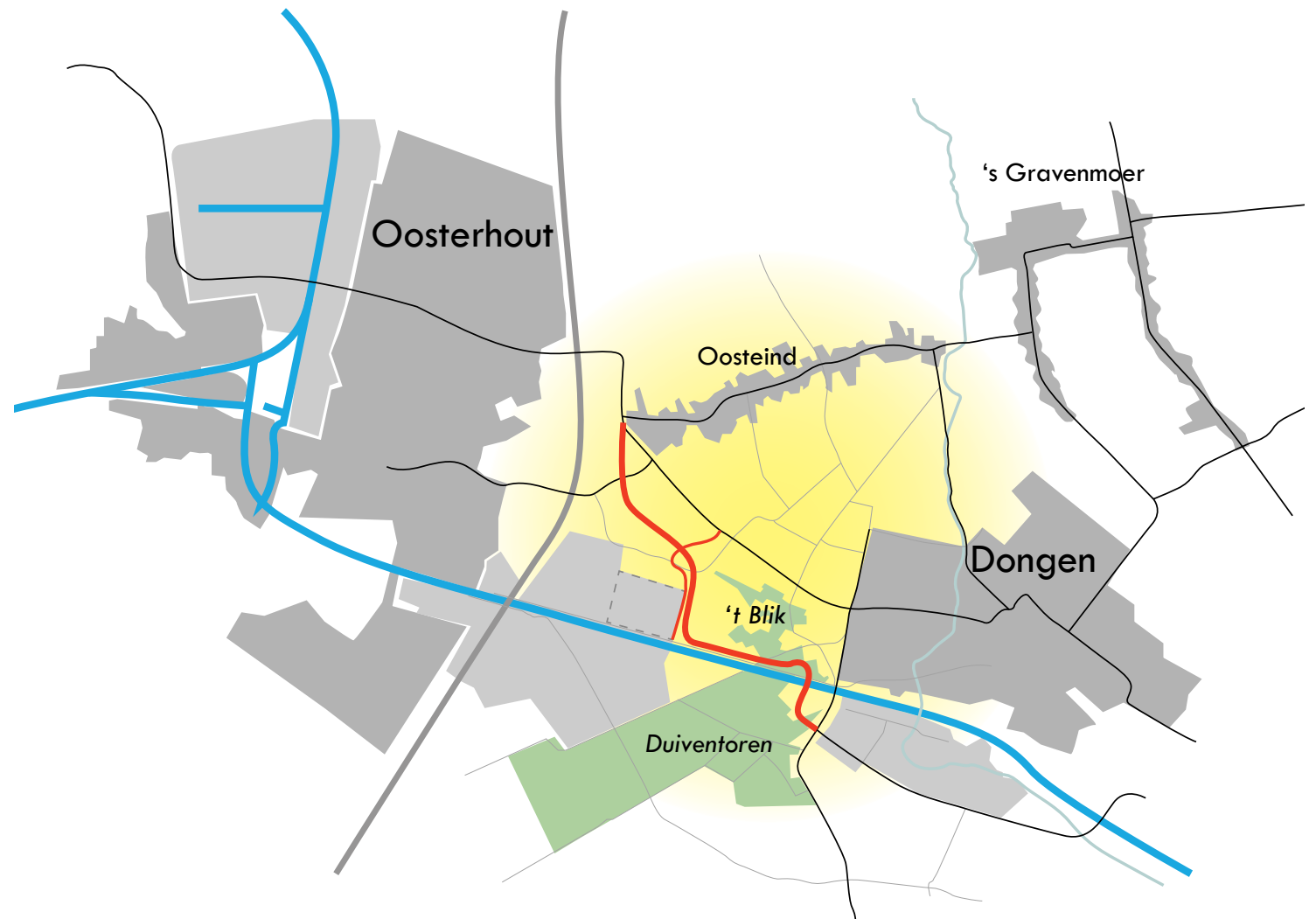
Wie zijn wij?

Werkplaats De Gruyter is het living lab voor maatschappelijke opgaven in Brabant. Een dynamische plek waar ideeën uit de samenleving omsmelten tot concrete ontwerpen, disciplines elkaar ontmoeten en kennisdeling centraal staat.

In de werkplaats werken we volgens een beproefde werkwijze waarin de 5 V's centraal staan: Verlangen, Verkennen, Verrijken, Vormgeven, Verbreden. Het gaat erom al doende tot duurzame, maatschappelijke oplossingen te komen vanuit een integrale benadering. Waarbij initiatiefnemers, jonge professionals en experts ervaringen, kennis en kunde delen én ontwikkelen. Met als doel om een win-winsituatie te creëren voor alle betrokkenen. Er wordt gewerkt, uitgetoetst, bijgeschaafd. En onderweg ontmoeten en inspireren we elkaar.

Wat is de opgave?

De provincialeweg N629 tussen Oosterhout en Dongen gaat op de schop. De weg wordt verlegd en krijgt een nieuw traject. Het gekozen voorkeursalternatief heeft veel impact op de omgeving. Dat vraagt om de ontwikkeling van een goed doordachte gebiedsvisie. Een team van Werkplaats De Gruyter buigt zich over het uitloopgebied bij Dongen, waarbij termen als groen, sociaal en recreatie centraal staan. Rondom de Kanaalzone wordt de relatie tussen groen, water, recreatie, snel fietspad en de N629 onderzocht. In de gebiedsvisie wordt ook het stuk 'niemandsland' tussen Everdenberg-Oost, Wilhelminakanaal en de N629 meegenomen.

Kader

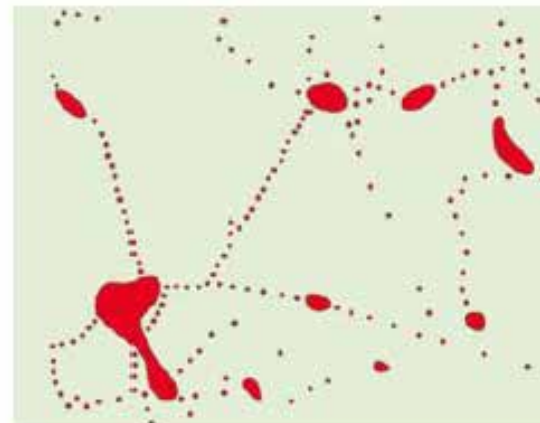
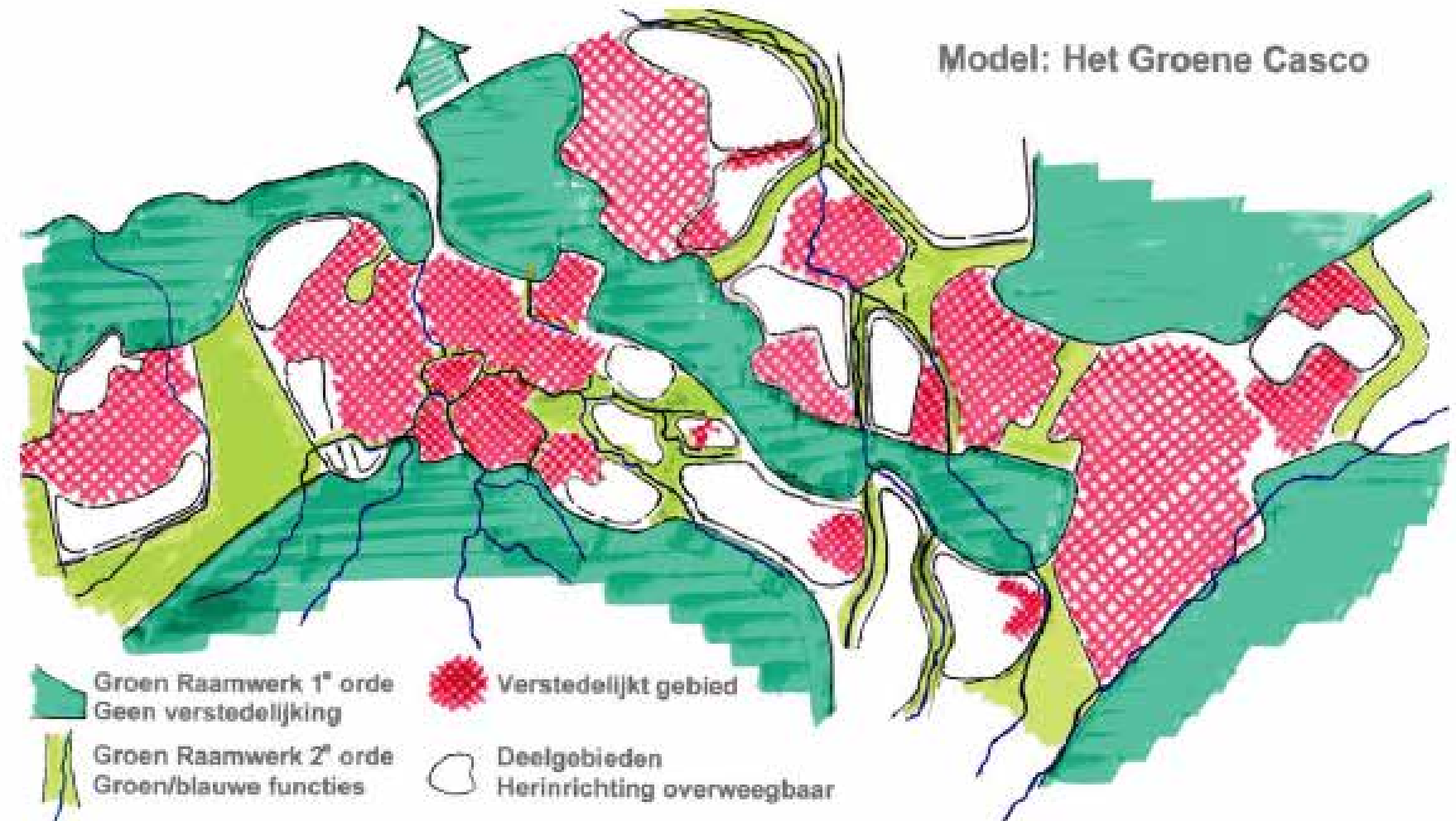
Voorgaand proces

Kader

Het Groene Casco

Voor het gebied zijn al eerdere verkenningen gemaakt. Op hogere schaal maakt het plangebied deel uit van de Gebiedsvisie Landschapspark Oosterhout-Breda. Het landschapspark is opgesteld met de intentie dat dorpen niet aan elkaar verkleven en er genoeg robuuste groenverbindingen aanwezig blijven in het West-Brabantse landschap. In het plangebied leidt dit tot een groenzone die de dorpsrand van Dongen volgt. Daarnaast is het gebied 't Blik, gelegen in deze groenzone, onderdeel van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN).

Figuur 1
Dorpen en steden in het landschap tussen Oosterhout en Breda

Figuur 2
Stedelijke uitbreiding en verstedelijking van het platteland

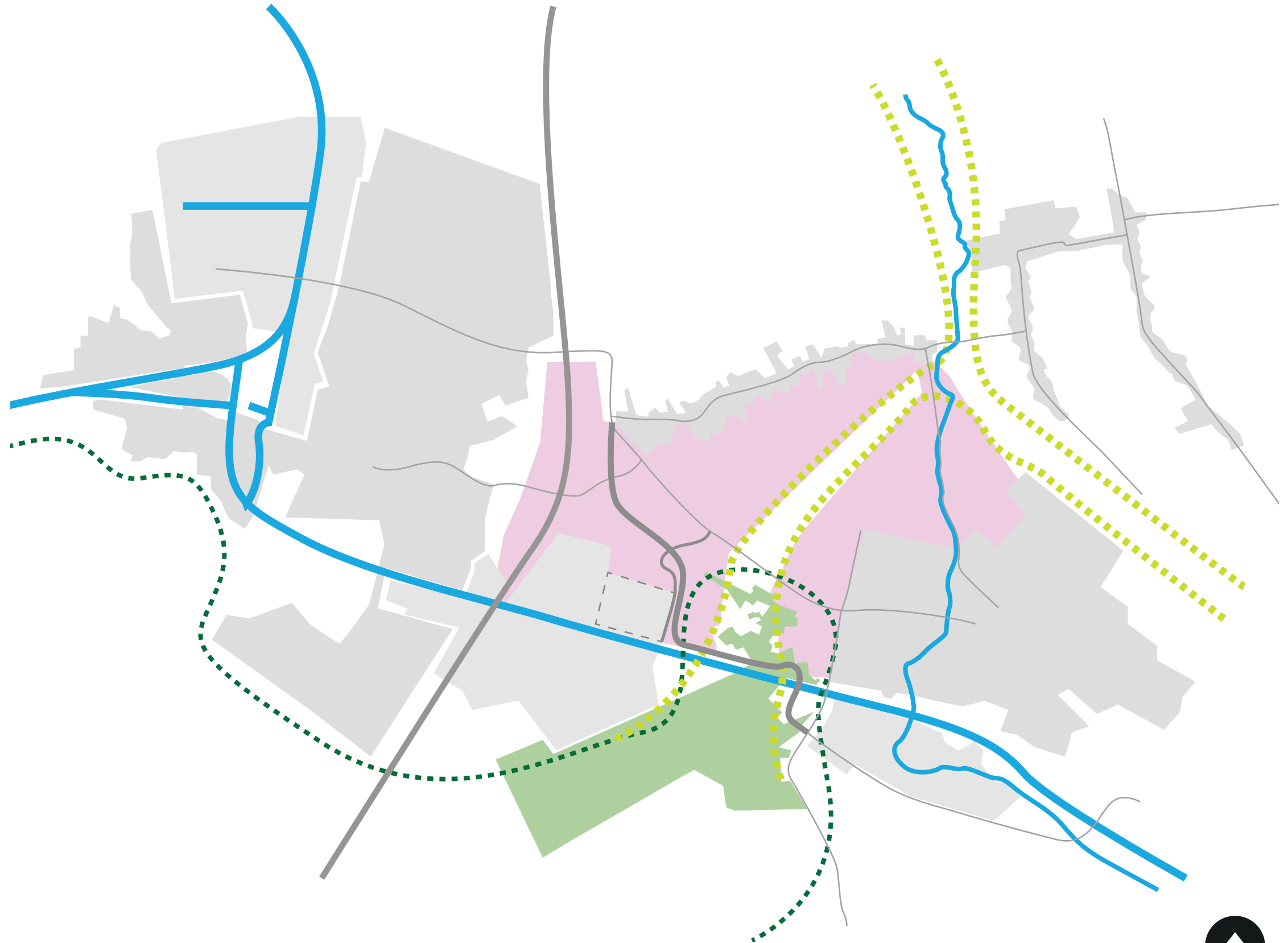
Figuur 3
Het landschapspark als tegenhanger van de verstedelijking

Kader

Beleidskader gebiedsvisie landschapspark Oosterhout-Breda 2009

In het structuurplan Oosterhout-Oost 2007 was de uitbreiding van Everdenberg-Oost al ingetekend. Daarnaast is toentertijd een groene zone langs De Dongen aangemerkt. Vrijwel het gehele gebied is in de Provinciale Verordening 2013 aangemerkt als zoekgebied voor stedelijke ontwikkeling, een gebied waar, onder voorwaarden, een stedelijke ontwikkeling mogelijk is.

De groene zone maakt deel uit van het landschapspark Oosterhout-Breda 2009 en maakt zo ook deel uit van de Groenblauwe mantel. Enerzijds om in potentie het gebied De Duiventoren te verbinden aan het stroomgebied van De Donge. Anderzijds om een buffer te creëren waardoor de plaatsen Oosterhout en Dongen ook met de mogelijke uitbreidingsgebieden niet aan elkaar kunnen groeien. Dit is zo opgesteld om het beeld van dorpen en steden in het landschap te concerveren.

Kader

Structuurvisie Oosterhout 2013

In de Structuurvisie Oosterhout 2013 zijn grote woon- en bedrijvensclusters in het landschap gepland. Dit uitbreidingsvraagstuk wordt door de gemeente Oosterhout niet meer als actueel gezien. Echter wordt deze op de lange termijn nog wel als mogelijkheid gezien door de gemeente Oosterhout. Om deze reden is het gebied ten zuiden van Oosteind dan ook als mogelijke uitleglocatie opgenomen in de Structuurvisie Oosterhout 2013.

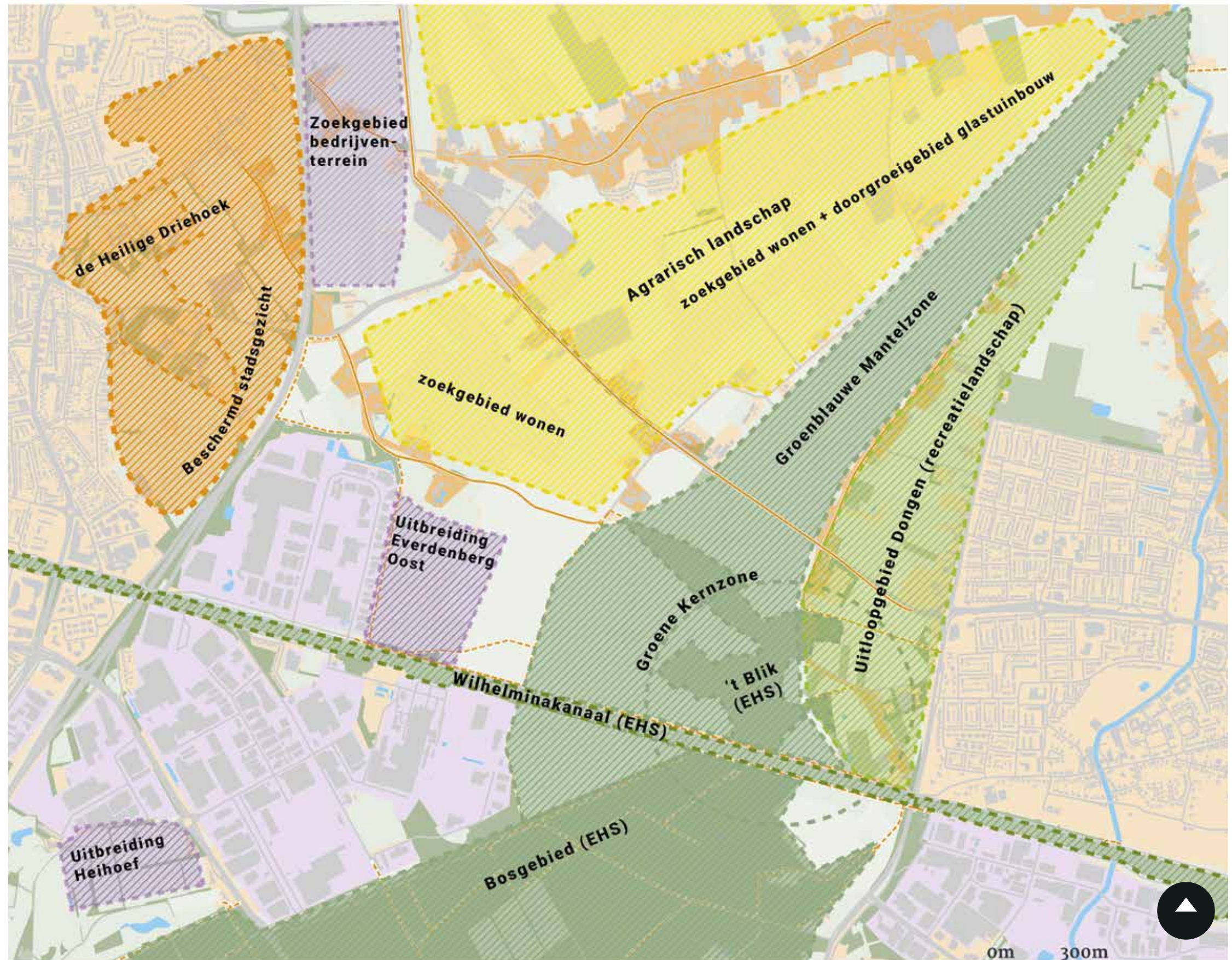
LEGENDA

- Bosgebied
- Bebouwde kom
- Mogelijk uitleggebied Oosterhout
- Bedrijventerreinen
- gereserveerd gebied voor bedrijventerreinen
- Wegen
- Wegen
- Groenverbinding

Kader

Resultaten werksessies landschappelijke kwaliteit 2015

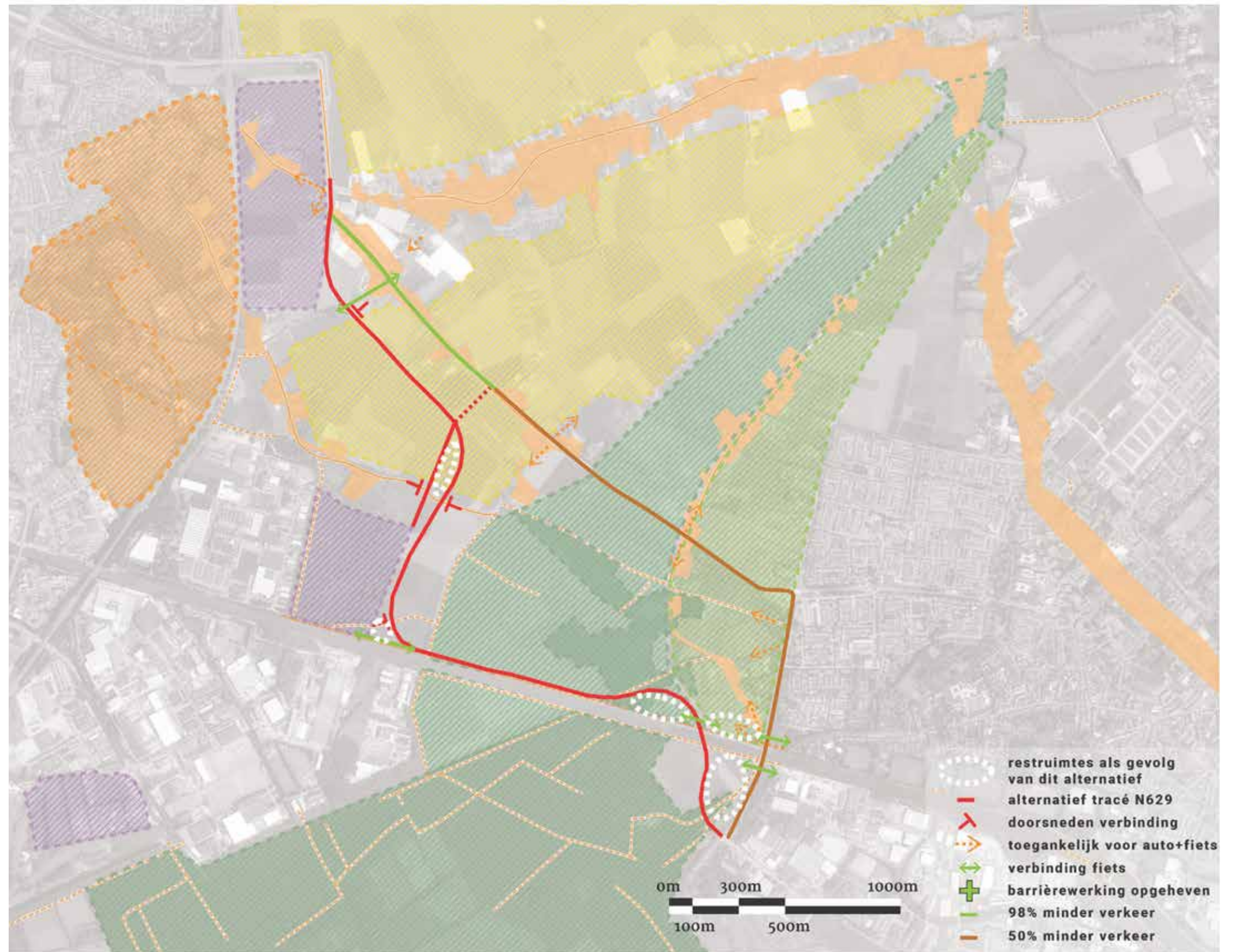
Uit voorgaande werksessies, georganiseerd door H+N+S Landschapsarchitecten m.b.t. het landschap rondom de N629 werden de volgende toekomstige en huidige waarden opgetekend. Deze dienden als onderlegger bij de afweging hoe het nieuwe tracé moest gaan lopen. Er zijn plannen voor het ontwikkelen van de Groenblauwe Mantel tussen Oosterhout en Dongen. Een afwisselend gebied met 'groene' functies, dat het bosgebied in het zuiden verbindt met de beek De Donge in het noorden.

Kader

Tracé zoals vastgesteld in 2015

Het tracé op de afbeelding hiernaast is het uiteindelijk gekozen voorlopig ontwerp. Dit tracé laat het grootste deel van de Groenblauwe Mantel, inclusief zijn dragende structuur (Groenstraat), intact en loopt vlak langs het nieuw te realiseren bedrijventerrein, waarmee de hoeveelheid restruimtes geminimaliseerd wordt. Daarnaast geeft dit tracé ruimte om de Kanaalzone integraal te ontwikkelen voor recreatie en natuur (inclusief ecologische verbinding over het kanaal voor fauna). Tegelijkertijd vormt de weg langs het kanaal een extra ecologische barrière en de toegangsweg naar Everdenberg-Oost levert een vreemde extra doorsnijding van het landschap op.

Analyse

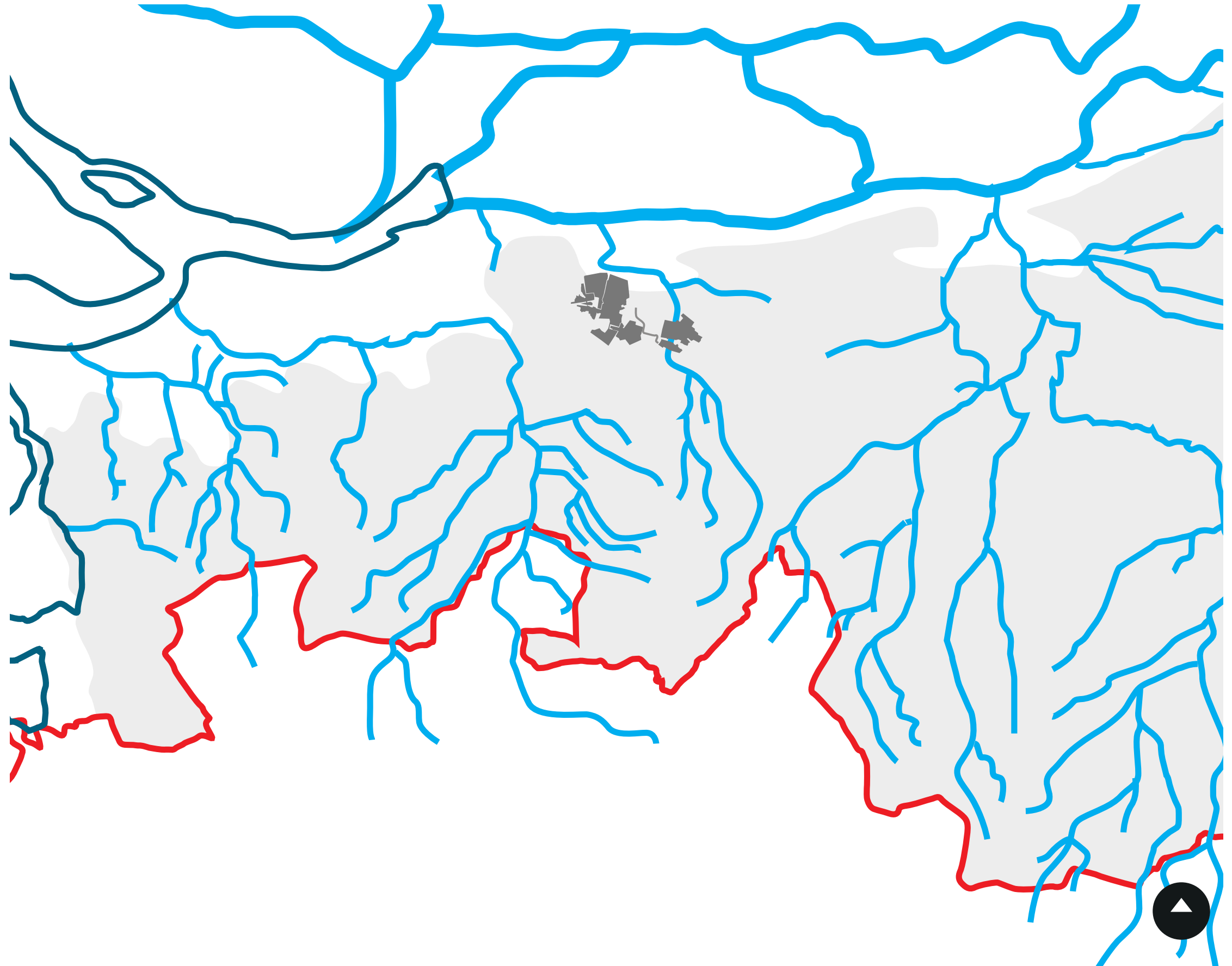
Analyse van de ruimtelijke situatie in het gebied Oosterhout/Dongen

Geomorfologie

Gelegen op de rand van het Brabantse plateau

Het gebied van de N629 ligt op de rand van het Brabants plateau. Ten noorden vindt de overgang plaats van dekzand naar klei. Aan de oostkant ligt het beekdal van De Donge, een beek waaraan het dorp Dongen zijn bestaansrecht ontleent. De ontginning van deze gronden typeert tot op de dag van vandaag de verschillende landschappen. Elk landschap kent zijn eigen ruimtelijke karakteristieken.

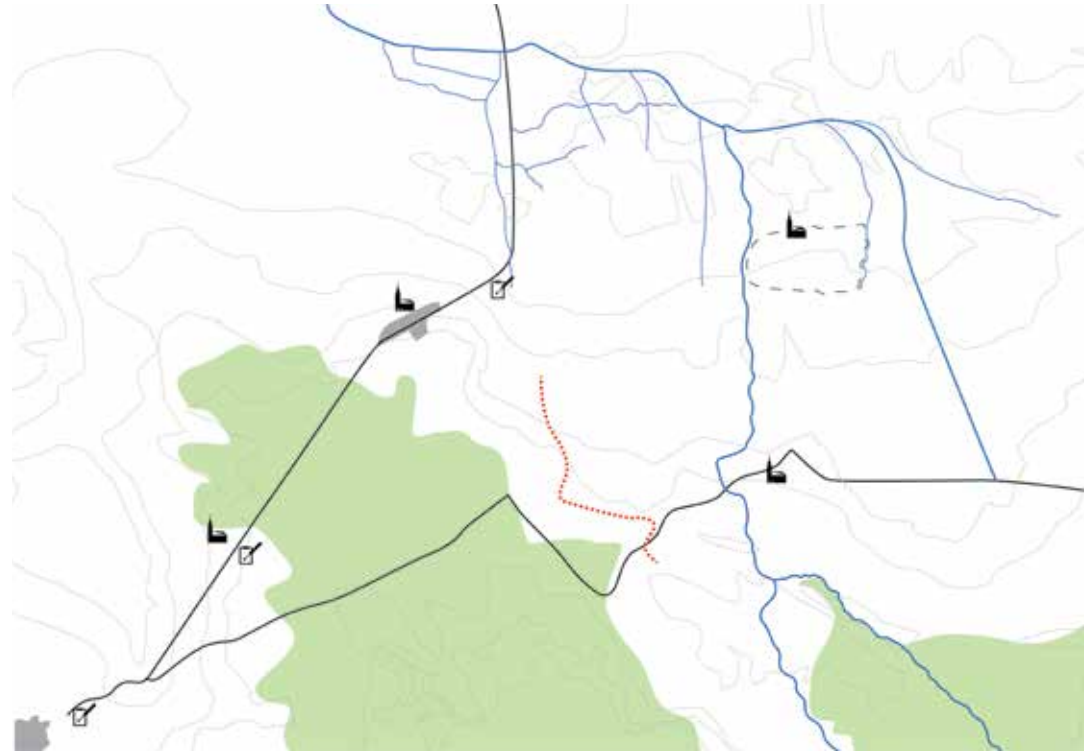
Historie

Door de jaren heen

De historische analyse laat zien hoe de regio zich heeft ontwikkeld.

De noord-zuidverbinding was de meest significante. Momenteel is dit veranderd in een focus die zich richt op de snelweg in plaats van de stad (Breda) in het zuiden. De huidige Heistraat is onderdeel van deze overgang en vormt sinds 1980 de verbinding die Dongen met de snelweg verbindt. Tot de bouw van de snelweg is de Heistraat niet meer dan een boerenstraat geweest.

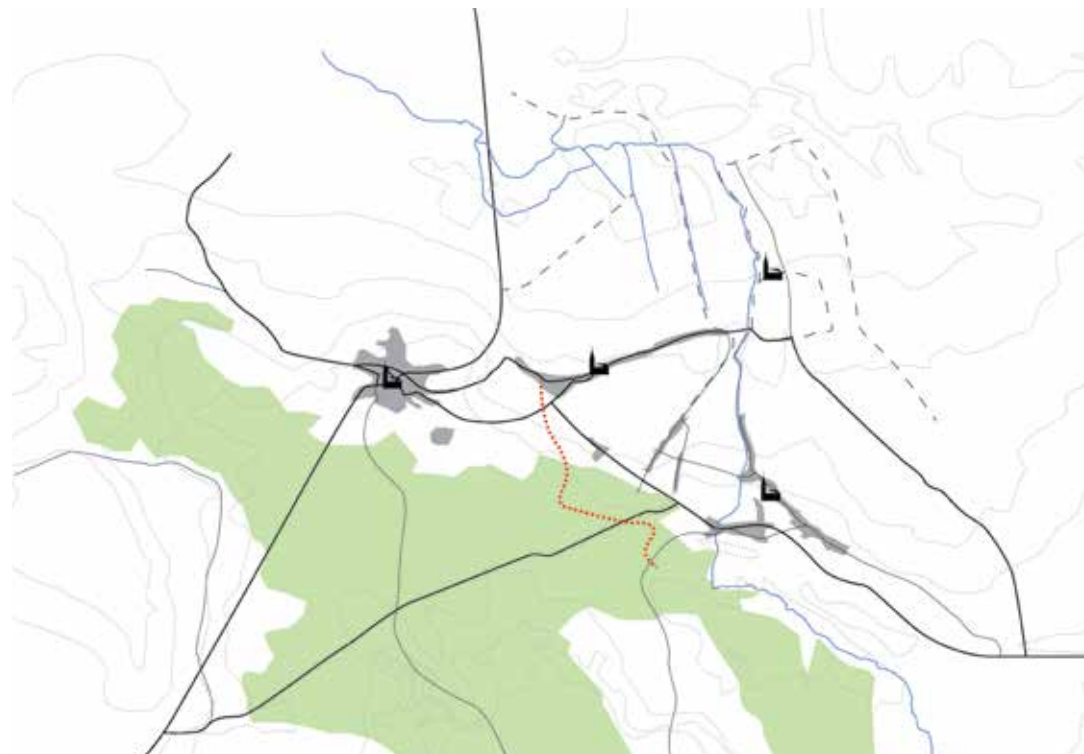
Met de komst van de nieuwe N629 zal deze oost-westverbinding worden versterkt en hoeft niet al het verkeer meer van de Heistraat gebruik te maken.

1821

1925

1909

1980

Historie

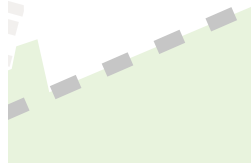
Nieuwe mobiliteitsverhoudingen

De originele Heistraat maakt deel uit van het lokale systeem en is verbonden met enkele polderwegen en de bedrijven in het landschap. Op elk kruispunt maakt de weg contact met het meer fijnmazigere wegen- en padennetwerk dat aanwezig is in het gebied. Binnen het gebied tussen Oosterhout en Dongen zijn er drie generaties wegen te onderscheiden.

De N629 heeft drie knooppunten waarmee de weg zich met haar context verbindt.

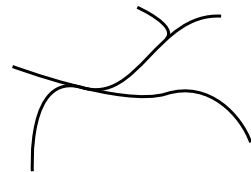
Herkenbaar in het landschap

De oudste generatie - 17de en 18de eeuwse verbindingsroutes tussen de woonplaatsen in het gebied. Deze routes zijn nog gedeeltelijk herkenbaar in het landschap en van significante historische waarde voor de kern Dongen.

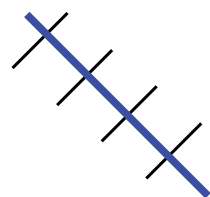

Aanwezig in het landschap

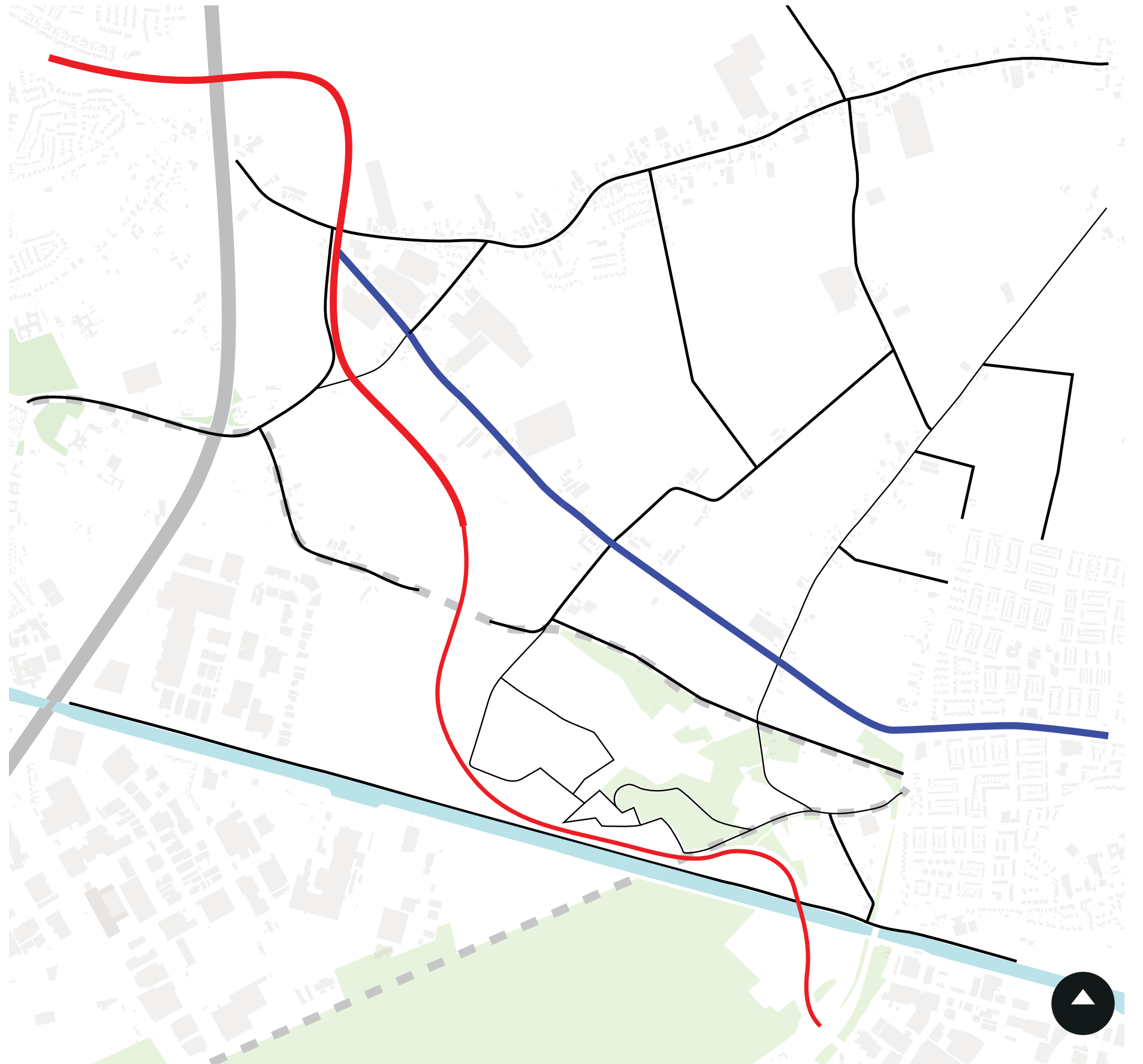
De vroege generatie - Organisch gevormde wegen, paden en kruispunten.

De huidige generatie (Heijstraat) - Rechtgetrokken en efficiënt gemaakt voor de hoeveelheid verkeer die er anno 2017 overheen gaat is de oude verbindingsstraat uitgegroeid tot een gebiedsontsluitingsweg.

De toekomstige generatie (N629) - Afwijzend richting de overige verbindingen. Op de kruispunten na wijst de nieuwe N629 alle overige straten, wegen en overige ontsluitingen af. Door deze opzet ontstaat er een efficiënte en rustige weg maar doordat deze relatief weinig verbindingen heeft ligt de N629 geïsoleerd in het landschap.

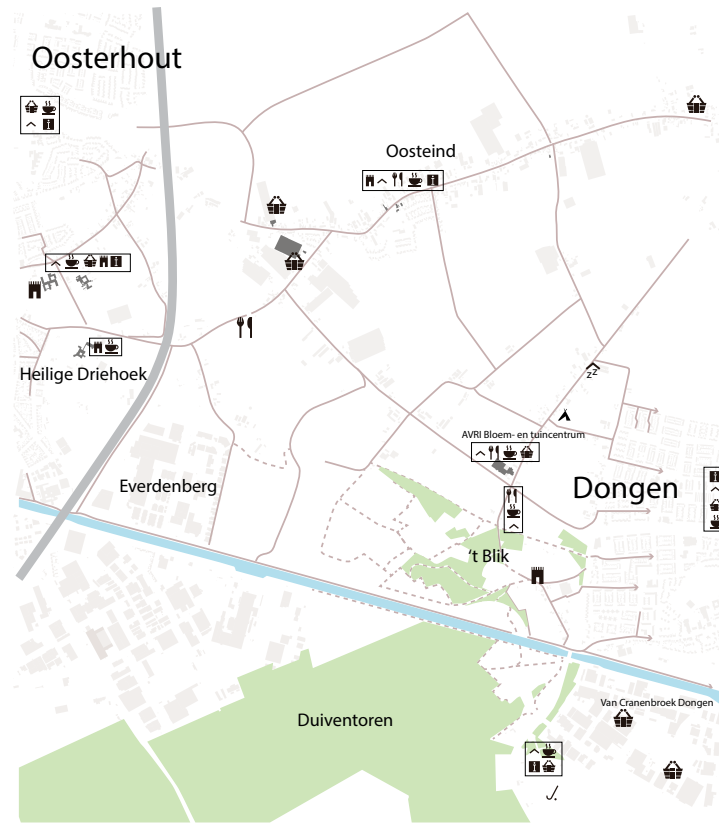

Routenetwerk

Fietsroutes en fietsknooppunten

Recreatieve en forenzenroutes

Recreatieve commerciële voorzieningen

Fietsknooppunten

Gebied zonder aangegeven routes. Er zijn echter wel interessante routes mogelijk en aantrekkelijke functies aanwezig.

Snelweg

Water

Bos gebied

Overige bebouwing

Recreatieve Fuctie bebouwing

Cafe, Restaurant, Winkel, schuilplek, Monument, Informatiepunt, Golf, Slaapplek (Hotel), Camping

Bestaande/nieuwe Fietsersknooppunt route/ Nationale Fietsroute NF9

Fietsersknooppunt

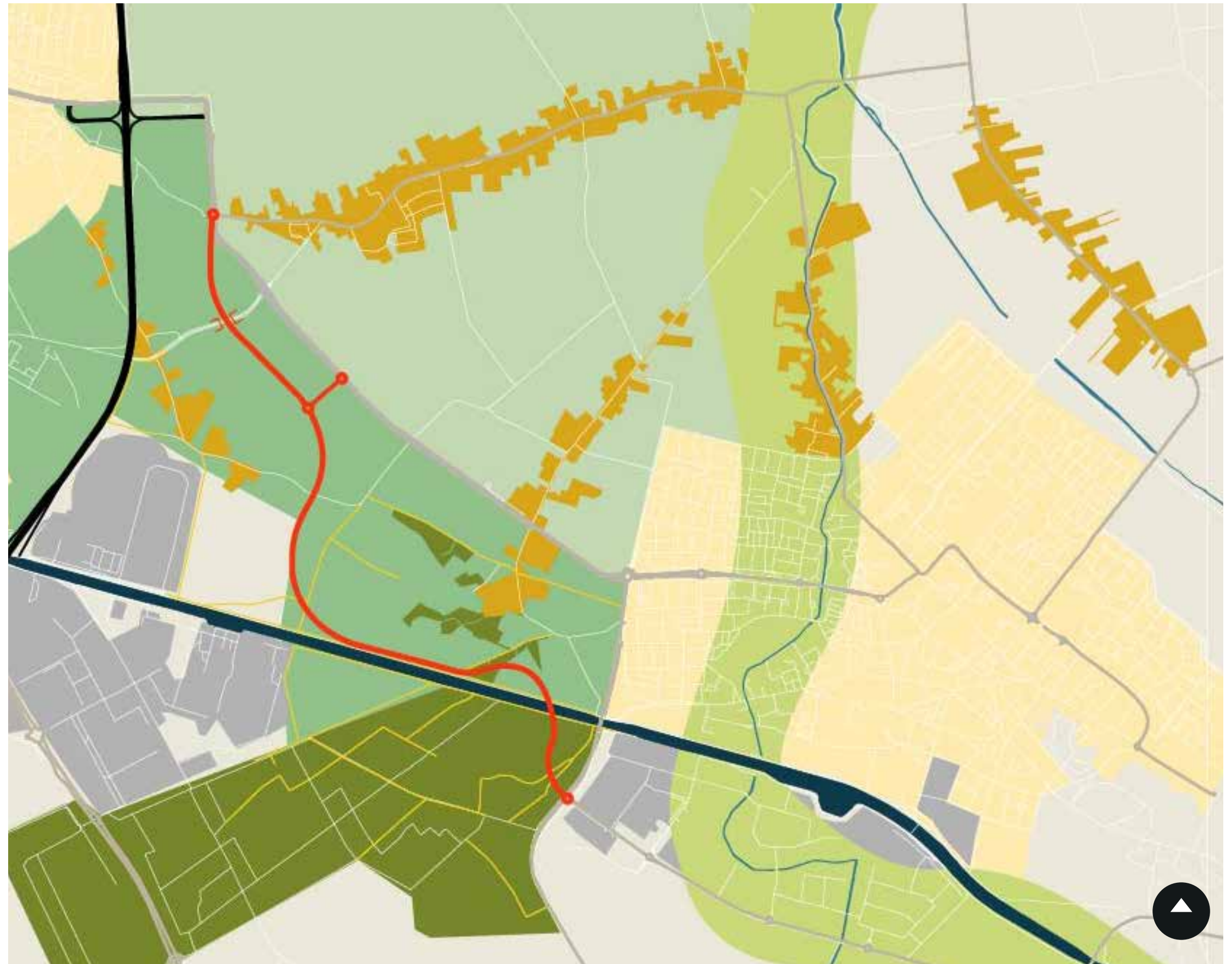
Zandpad (en recreatieve route)

Landschappelijk pad (en recreatieve route)

Landschapstypologieën

Ingrediënten van het landschap

Het landschap tussen Dongen en Oosterhout is onder te verdelen in componenten op verschillende schaalniveaus. De geomorfologie is onderligger. Een cultuurhistorische analyse laat zien hoe men deze gronden naar eigen hand heeft gezet. Aan de hand hiervan zijn 4 landschapstypologieën te onderscheiden, elk met hun eigen karakteriserende elementen. Daarnaast zijn er nog een aantal bijzondere elementen die in het landschap aanwezig zijn, zoals de karakteristieke linten.

LEGENDA

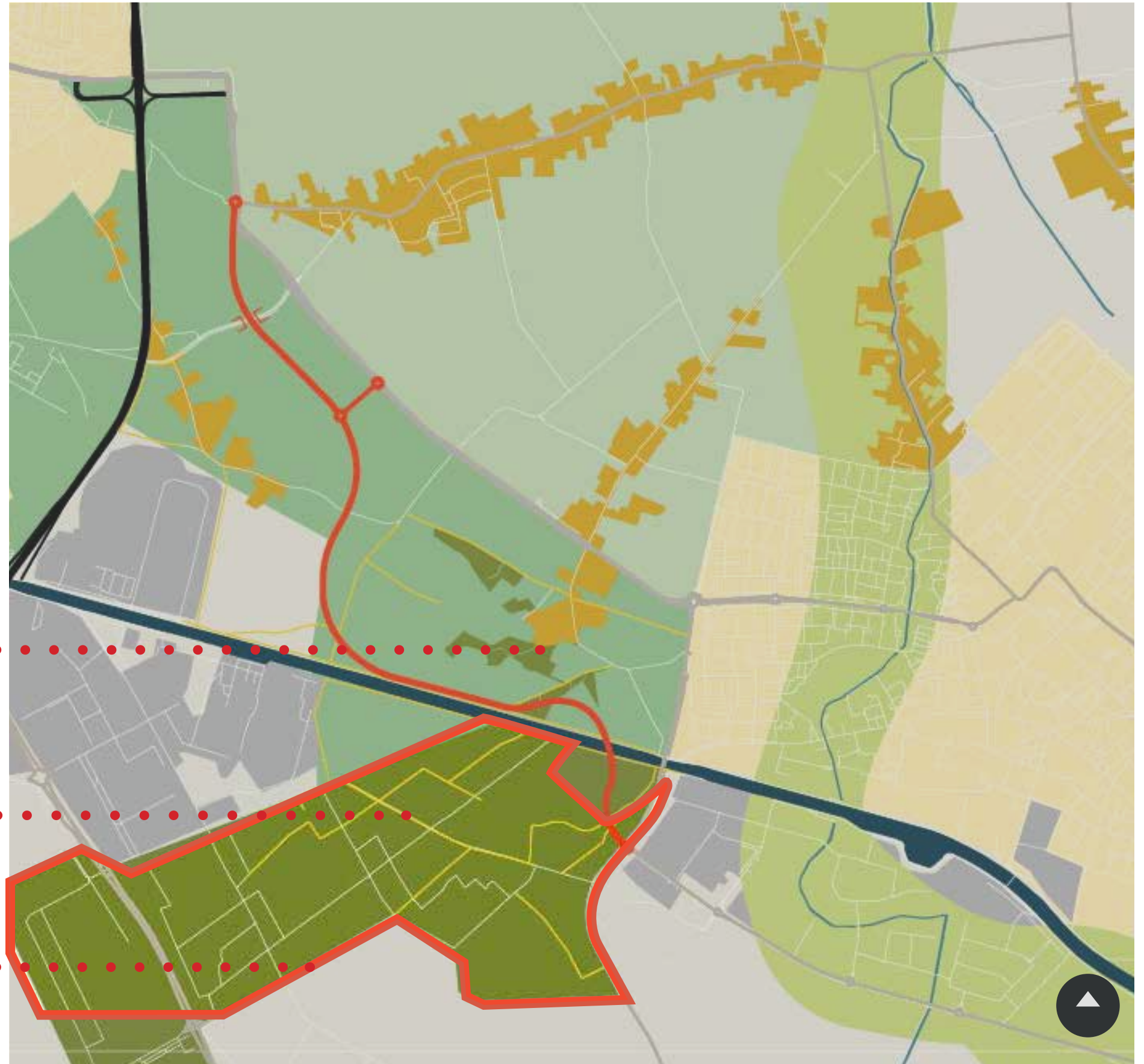
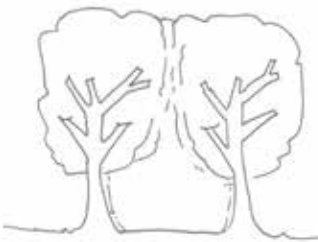
- Boslandschap
- Akkerlandschap
- Polderlandschap
- Beekdal
- Lintbebouwing
- Nieuw tracé
- Bebouwde kom
- Industrierrein

Landschap

Boslandschap

Ten zuiden van het nieuwe tracé bevindt zich de toegang tot het bos De Duiventoren. De naam heeft het gebied mogelijk te danken aan Willem van Duivenvoorde (1290 - 1353), die in de 14e eeuw dit bos bezat. Bij een nabijgelegen boerderij heeft zich ook een duiventoren bevonden. De oorspronkelijke duiventoren, behorende bij de verbrande hoeve, was in 1744 al in verval. Door onder meer de aanleg van het Wilhelminakanaal werd dit terrein overigens van het huidige natuurgebied afgesneden. Wel is in het gebied nog een grachtenstelsel te vinden.

Kenmerkende elementen voor het bos is het oude lint van Dongen naar Breda welke nu de bosrand vormt. Hetzelfde lint loopt door in 't Blik. Oude verkavelingspatronen van de vroegere houtproductie zijn nog steeds aanwezig. Zandpaden en lanen zijn nu dragers van een recreatief netwerk. In het bos bevinden zich ook een aantal boskamers, waardoor er een overgang van dichte en open gebieden ontstaat.

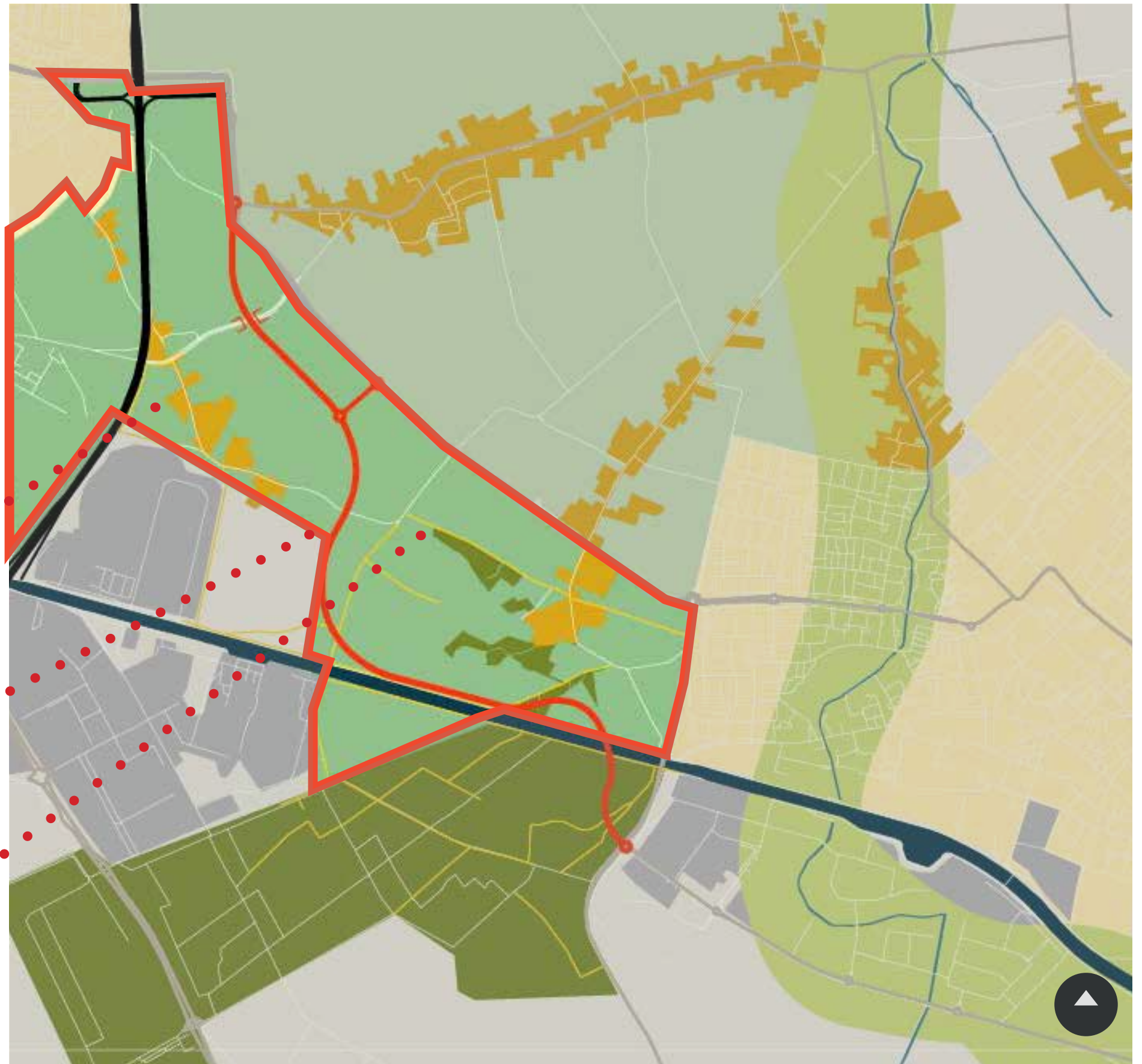
Landschap

Mozaïeklandschap

Aan de overkant van het Wilhelminakanaal ligt de landschapstypologie 'Mozaïeklandschap'. Door het potstalsysteem zijn bolle akkers gevormd. Boerderijen zakken weg achter de bolling waardoor bebouwing opgaat in het landschap.

Houtwallen en hagen, welke vroeger diende ter bescherming van de akkers, zijn hier en daar nog aanwezig in het landschap. Deze verhogen nu de biodiversiteit van het gebied.

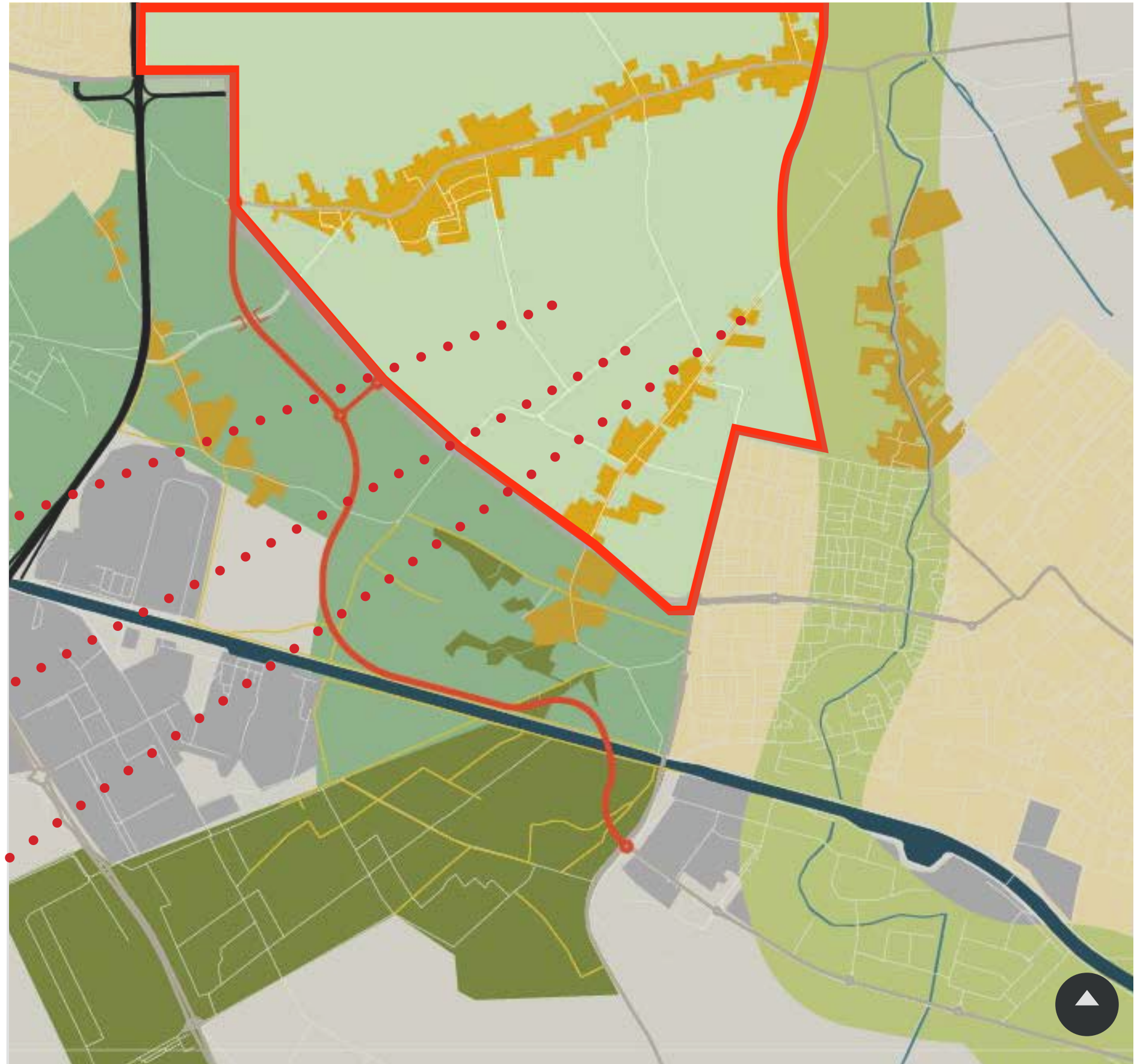
Daarnaast wordt de infrastructuur gekenmerkt door zandpaden en een paar oude klinkerbestratingen. Deze slingeren langs de akkers en de bebouwing ligt vaak in de knikken van de weg. De zandpaden vormen een belangrijk onderdeel in het recreatief netwerk voor zowel korte als lange wandelingen. Kleinschaligheid kenmerkt dit landschap.

Landschap

Grootschalig landschap

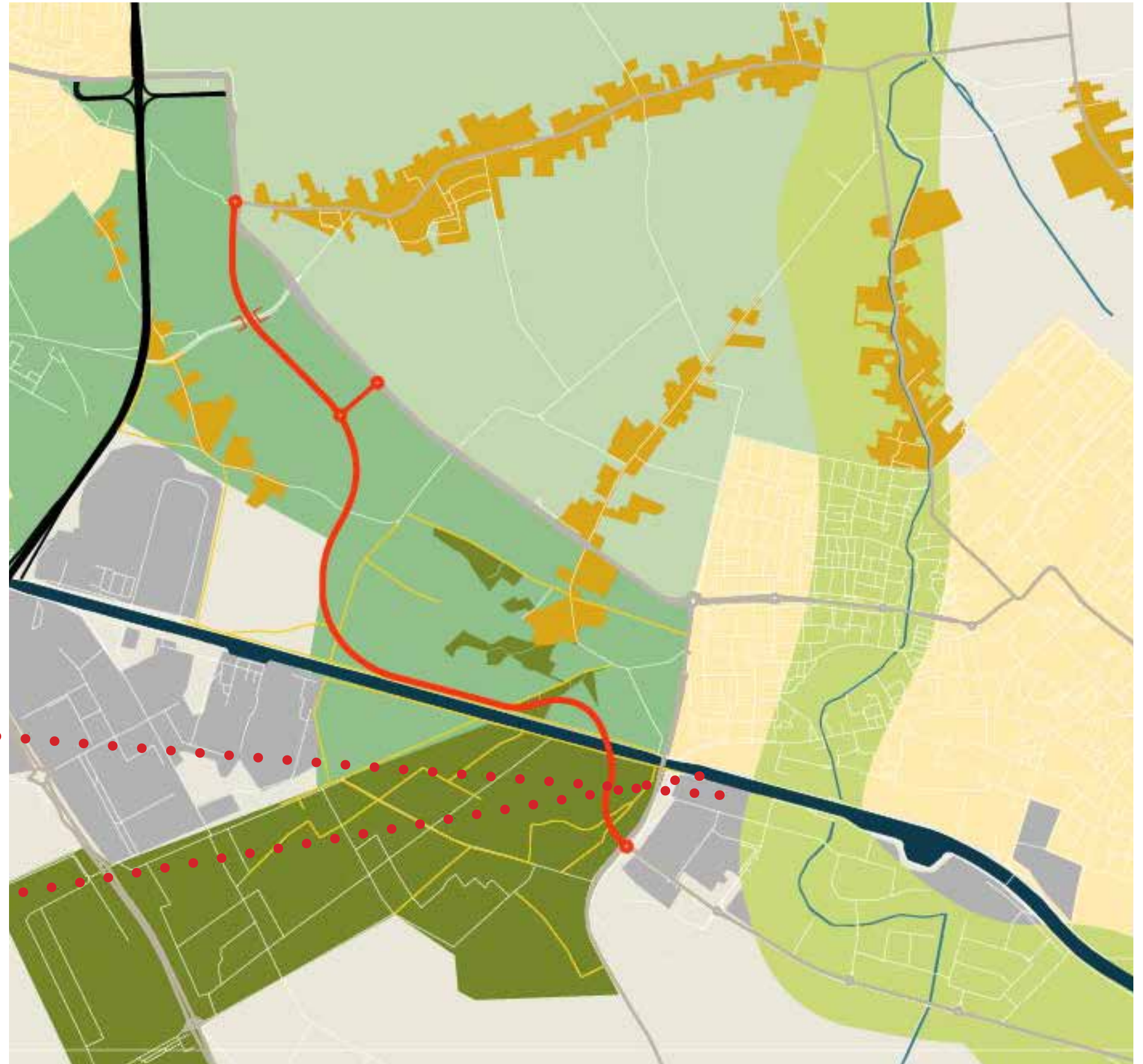
De huidige N629 ligt grofweg op de overgang van akker- naar polderlandschap. Hier wordt het gebied gekenmerkt door weids uitzicht en langgerekte grasvelden. Infrastructuur ligt opgetild op dijklichamen door het gebied. Slootjes zorgen voor de ontwatering en zijn nu en dan beplant met een singel. Dwars door het landschap loopt nog een oud kerkenpad die de Berkstraat met de kerk van Oosteind verbindt. Bebouwing ligt vaak als solitaire cluster aan de linten in het landschap, meestal ingepakt in groen.

Structurerende elementen

Kanaal

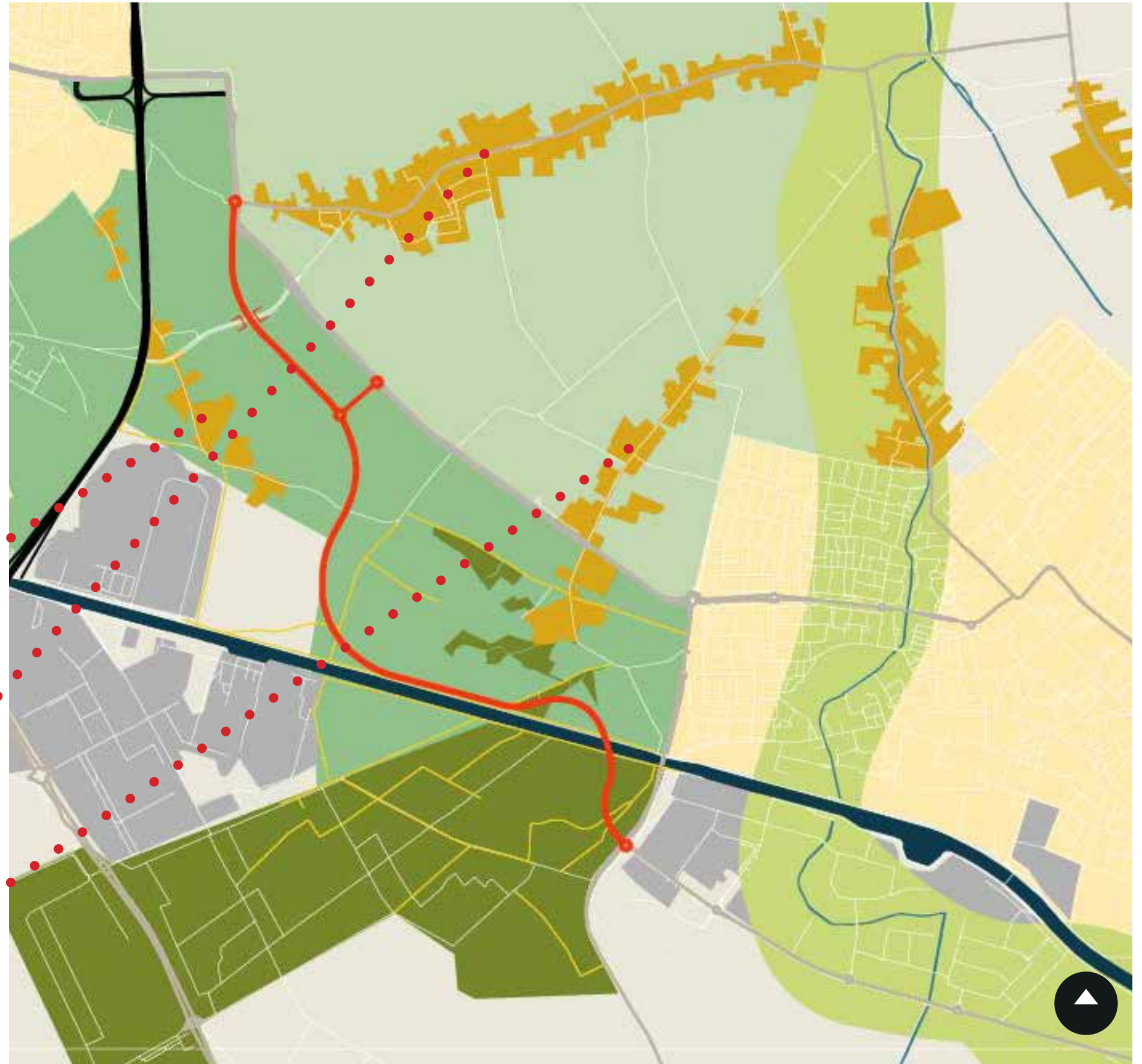
Het Wilhelminakanaal werd in 1923 voltooid. Het kanaal leek op dat moment zijn functie al te verliezen vanwege de komst van het (vracht-)autoverkeer. Maar in de jaren vijftig bewees het kanaal zijn nut, vooral voor de aan- en doorvoer van zand, grind en kolen. Tegenwoordig is het kanaal van groot belang voor de binnenvaart.

Structurerende elementen

Lintenstructuur

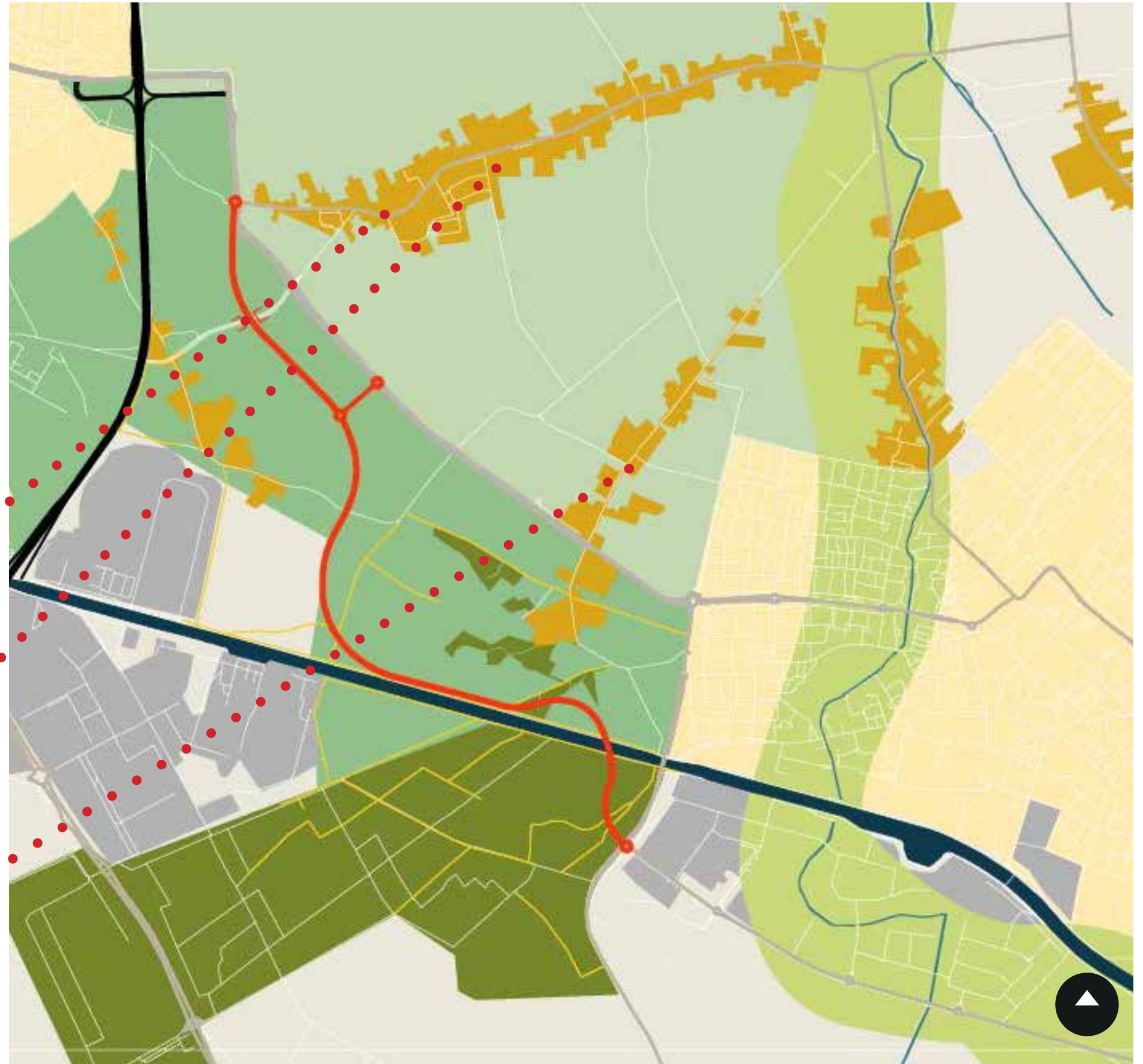
Oude bebouwing is gericht op het landschap en niet op de weg. Als een gevolg hiervan ontstaan er vaak driehoekige restructies aan het lint. Daarnaast staat de bebouwing vaak aan een klassiek boerenerf. Aan de voorkant ligt het woonhuis met sier- of moestuin, notenbomen en lindes. Aan de achterkant liggen de stallen en werkvertrekken. Hiertussen in bevindt zich een informeel erf.

Structurerende elementen

Lintenstructuur

De woonboerderijen hebben in architectuur vaak een duidelijkere aanwezigheid dan de werkvertrekken. Ze zijn hoger en nadrukkelijker ontworpen, terwijl bijvoorbeeld de schuren meer opgaan in het landschap met donkere kleuren en lage kappen (Vlaamse schuur). Aan het lint leidt dit tot een gemêleerd beeld van verschillende kappen en kap-oriëntaties. De relatie met het landschap is alom aanwezig aan het lint, soms door een smal doorzicht over het erf van een boerderij en soms doordat bebouwing verder uit elkaar ligt.

Gebiedsvisie

Gezamenlijke gebiedsverrijking

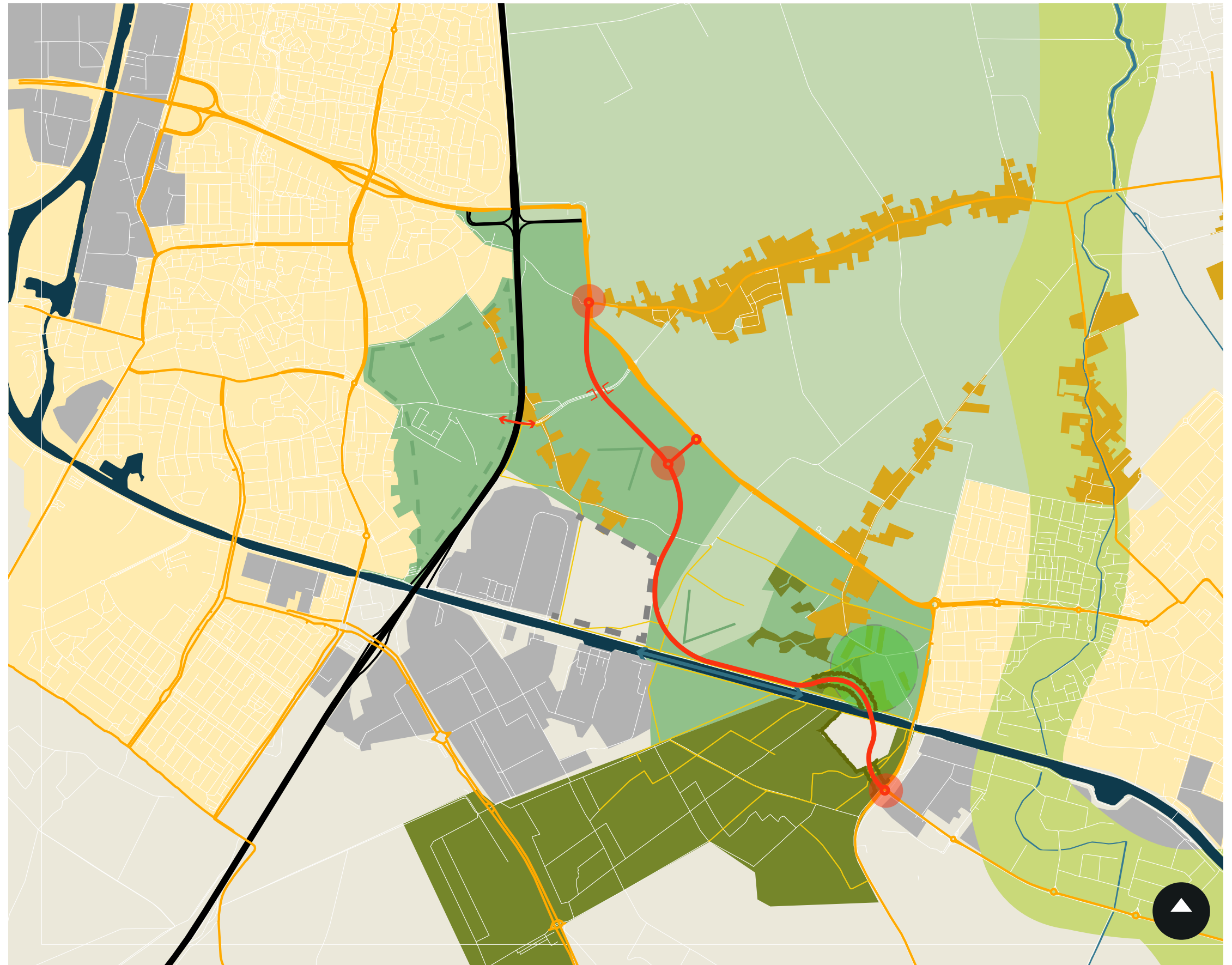
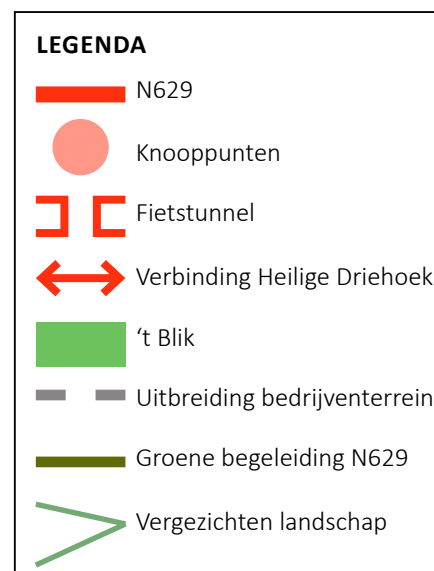
WERKPLAATS
DE GRUYTER

Ruimtelijke vertrekpunten

Weg

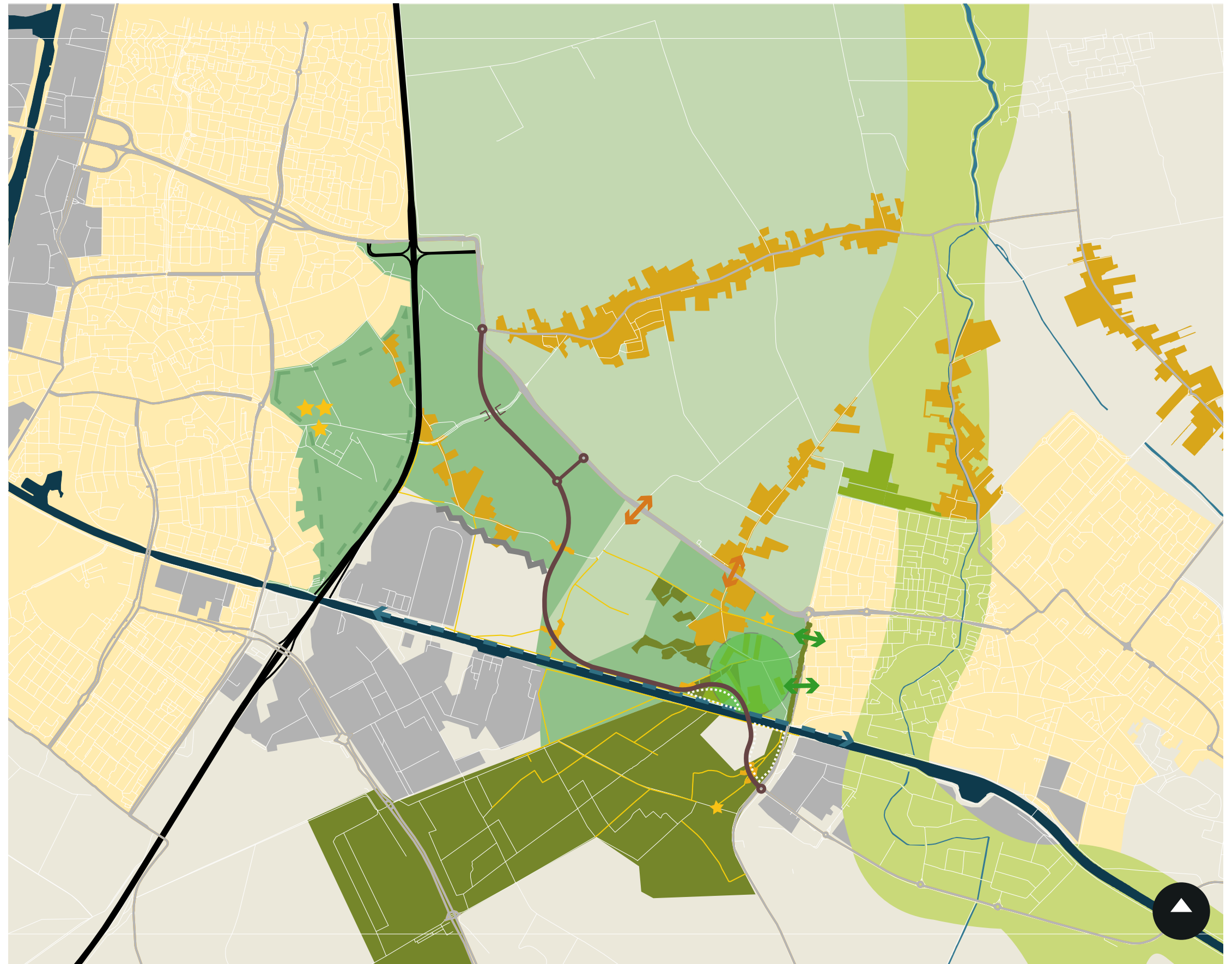
Doordat de weg verschillende karakteristieke landschappen doorsnijdt is de beleving van de opbouw van het landschap groot. Deze doorsnijding kan versterkt worden door de weg in te passen als een parkway. Waarbij de weg zich plooit naar het landschap waar hij doorheen gaat. Waardoor de beleving en afwisseling van akker, weide of bos wordt versterkt.

Ruimtelijke vertrekpunten

Landschap

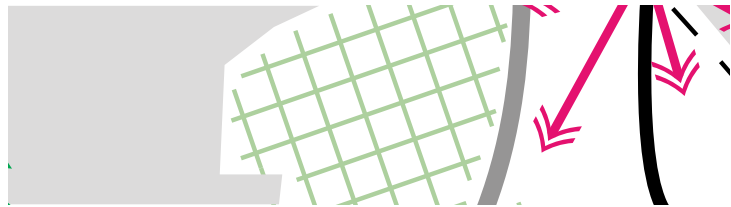
Met de komst van het nieuwe tracé wordt ook een nieuwe barrière in het landschap opgelegd. Hierbij dreigt het gevaar van fragmentatie en versnippering. Daarnaast leidt het tracé tot loze restruimtes. Tegelijkertijd biedt de aanleg van het tracé kansen om oude linten te herstellen en de relatie tussen Dongen en landschap te versterken.

Visie

Algemeen basis concept

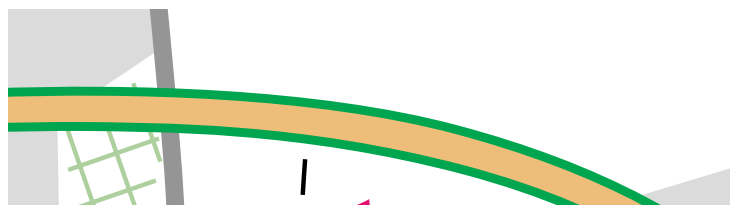
Kleinschalige gebieden nabij de bebouwde kom van Oosterhout en Dongen.

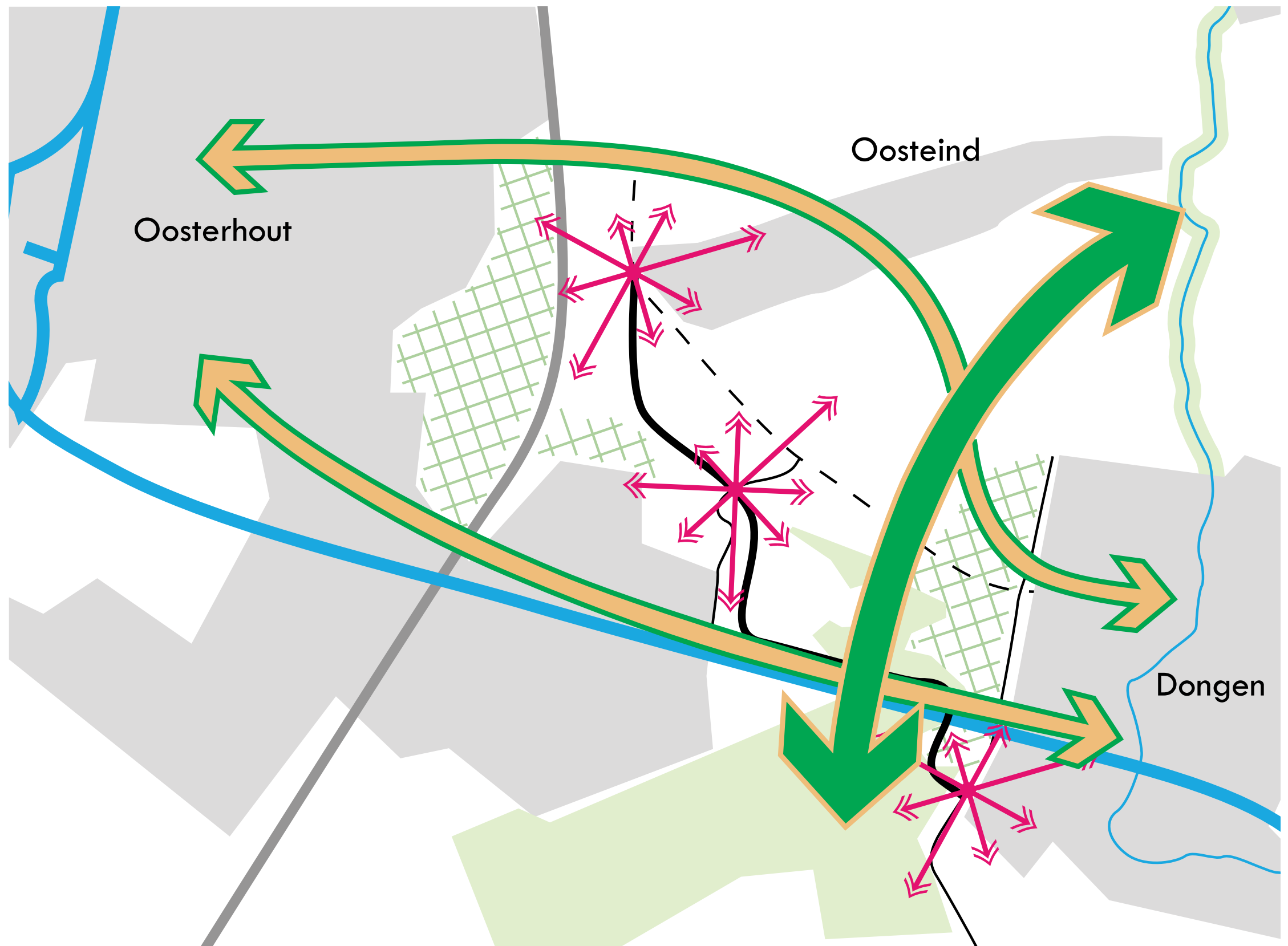
Thema groen en ecologie:
Een sterke natuurverbinding tussen het zuidelijk gelegen bosgebied De Duiventoren en de noordelijk gelegen rivier De Donge.

Thema recreatie:
Recreatieve routes verbinden Oosterhout en Dongen en het recreatieve potentieel dat aanwezig is in het tussengelegen gebied.

Thema functionaliteit en bereikbaarheid:
De kruispunten op de nieuwe N629 bieden de uitwisseling tussen mobiliteit en gebied. Het gebied wordt gepresenteerd langs de weg door zichtlijnen in het open gebied.

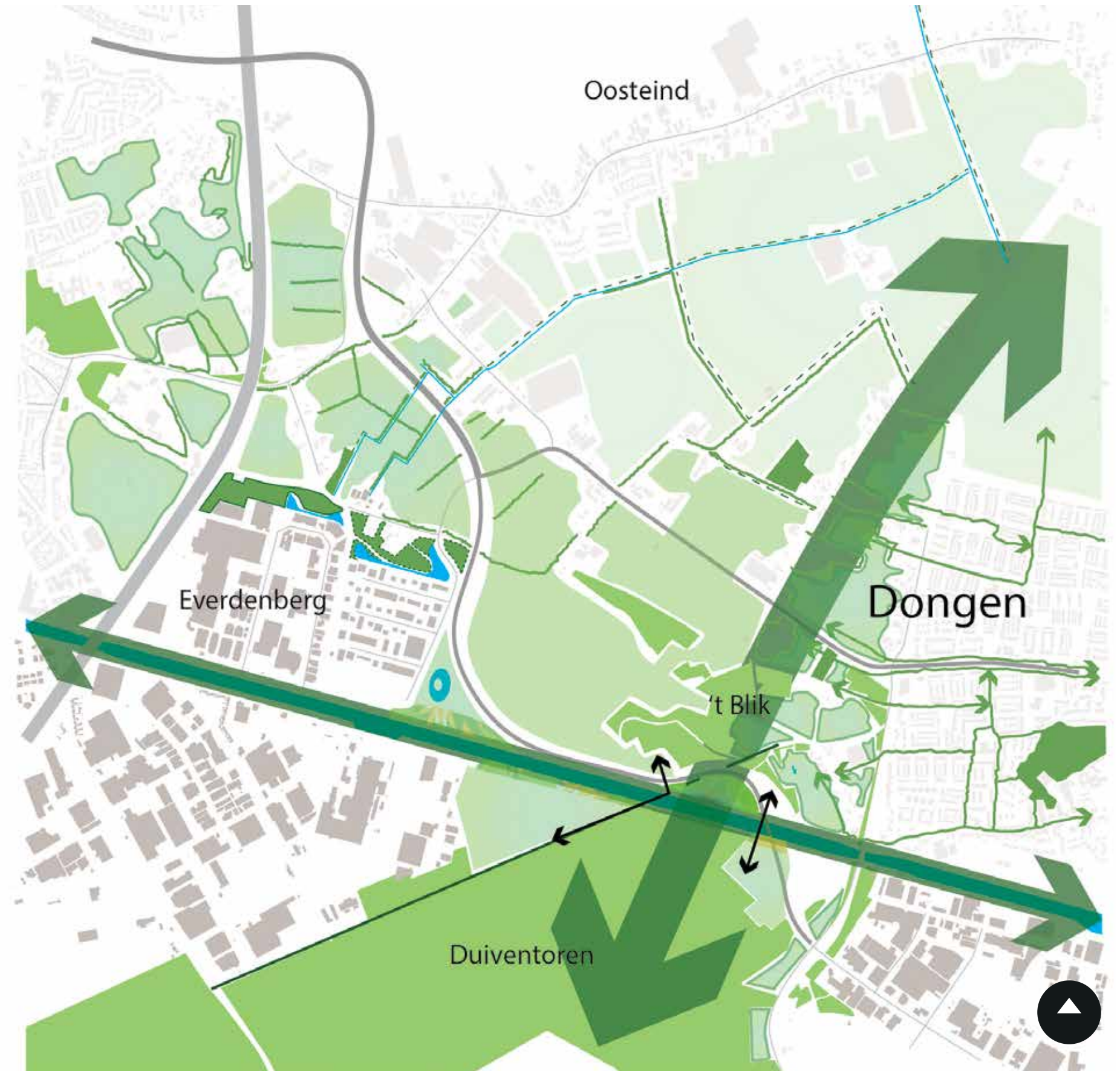
Visie

Thema: Groen en ecologie

Met de komst van het nieuwe tracé wordt het Natuurnetwerk Nederland tussen De Duiventoren en 't Blik doorsneden.

De ecologische verbinding is vooral van belang voor vleermuizen en herten die de oversteek maken. Voor de herten worden goede FUP's (Fauna Uittreedt Plaatsen) aan het kanaal voorgesteld en verder zijn begeleiding langs de weg met hekwerk en begroeiing belangrijk. Een doorgang onder het tracé moet hoog en breed genoeg zijn zodat herten duidelijk uitzicht hebben naar de andere kant van de weg. Voor vleermuizen zijn hoge bomen zoals populieren belangrijk om ze over de weg te begeleiden. Ook amberkleurige lage wegverlichting helpt desoriëntatie bij vleermuizen te voorkomen. Een groenverbinding doorgetrokken naar het noorden begrenst verder Dongen en zorgt voor een duidelijke overgang van dorp naar landschap.

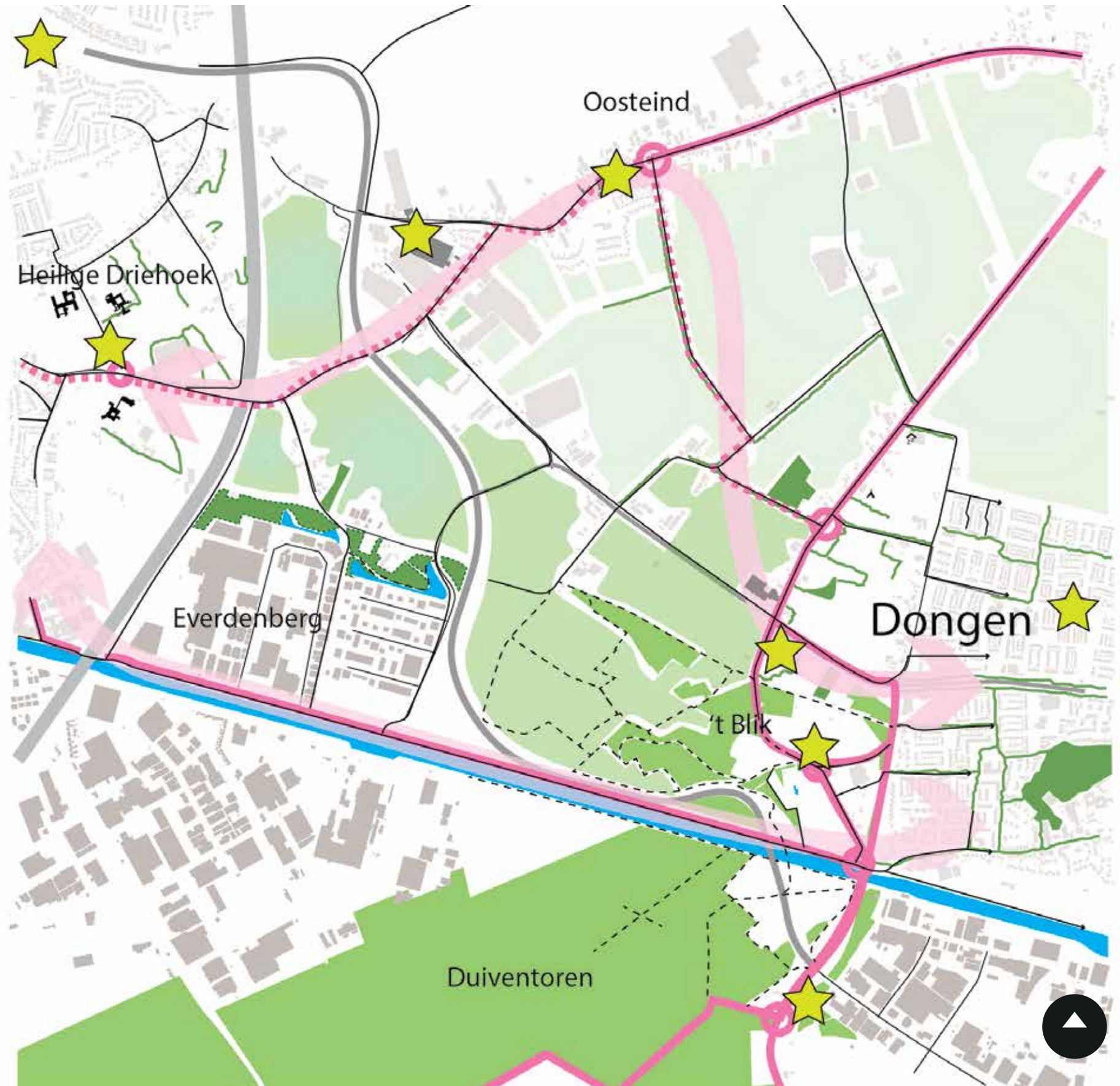
LEGENDA	
	N629
	Drukke zijde Heistraat
	Snelweg
	Water
	Bos
	Bedrijventerreinen
	Overige bebouwing
	Vleermuisroute
	Ecologische verbinding
	Begroeiing
	Moeras
	Hoofdwaterafvoergebied
	Open gebied
	Gesloten gebied
	Nieuw bosgebied
	Ecotunnel

Visie

Thema: Recreatie

De verschillende functies in het gebied zoals de ijzertijdboerderij, Vlaamse schuur, biologische kwekerij, minicampings en natuurtuinen, zorgen voor een gevarieerd gebied met een afwisselend recreatief aanbod. Daarnaast hebben De Duiventoren en de Heilige Driehoek ook een recreatieve aantrekkingskracht. Andere populaire bestemmingen zijn de Avri en Van Cranenbroek die veel bezoekers trekken. Met de komst van het nieuwe tracé worden een aantal zandpaden doorsneden die onderdeel uitmaken van het lokale wandelnetwerk. Het afmaken van deze rondjes is onderdeel van de recreatieve visie. Uitbreiding van het fietsnetwerk kan daarnaast de Heilige Driehoek, De Duiventoren, 't Blik, Avri en Van Cranenbroek met elkaar verbinden. Een goede recreatieve verbinding tussen De Duiventoren en 't Blik is daarnaast onontbeerlijk voor de sportverenigingen die beide natuurgebieden gebruiken.

LEGENDA

	N629		Recreatie locatiebezoek
	Drukke zijde Heistraat		Recreatie gebiedsbezoek
	Snelweg		Recreatieve functie
	Water		Horeca, monument, verblijf
	Bos		Bestaande/nieuwe fietsroutes
	Bedrijventerreinen		Fietsknooppunt
	Overige bebouwing		Zandpad
			Landschapspad

Thema: Functionaliteit en bereikbaarheid

Door het nieuwe tracé voor de N629 wordt de huidige weg afgewaardeerd. Dit betekent dat de weg een stuk rustiger wordt en een andere inpassing in het landschap kan innemen. Tevens biedt de aanleg voor het nieuwe tracé ook nieuwe knooppunten. Langs deze knooppunten zijn verschillende ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Het huidige wandelnetwerk van de N629 wordt door de komst van de weg verstoord. Door de afwaardering van de huidige N629, ontstaan er mogelijkheden dit netwerk uit te breiden naar het noorden.

LEGENDA

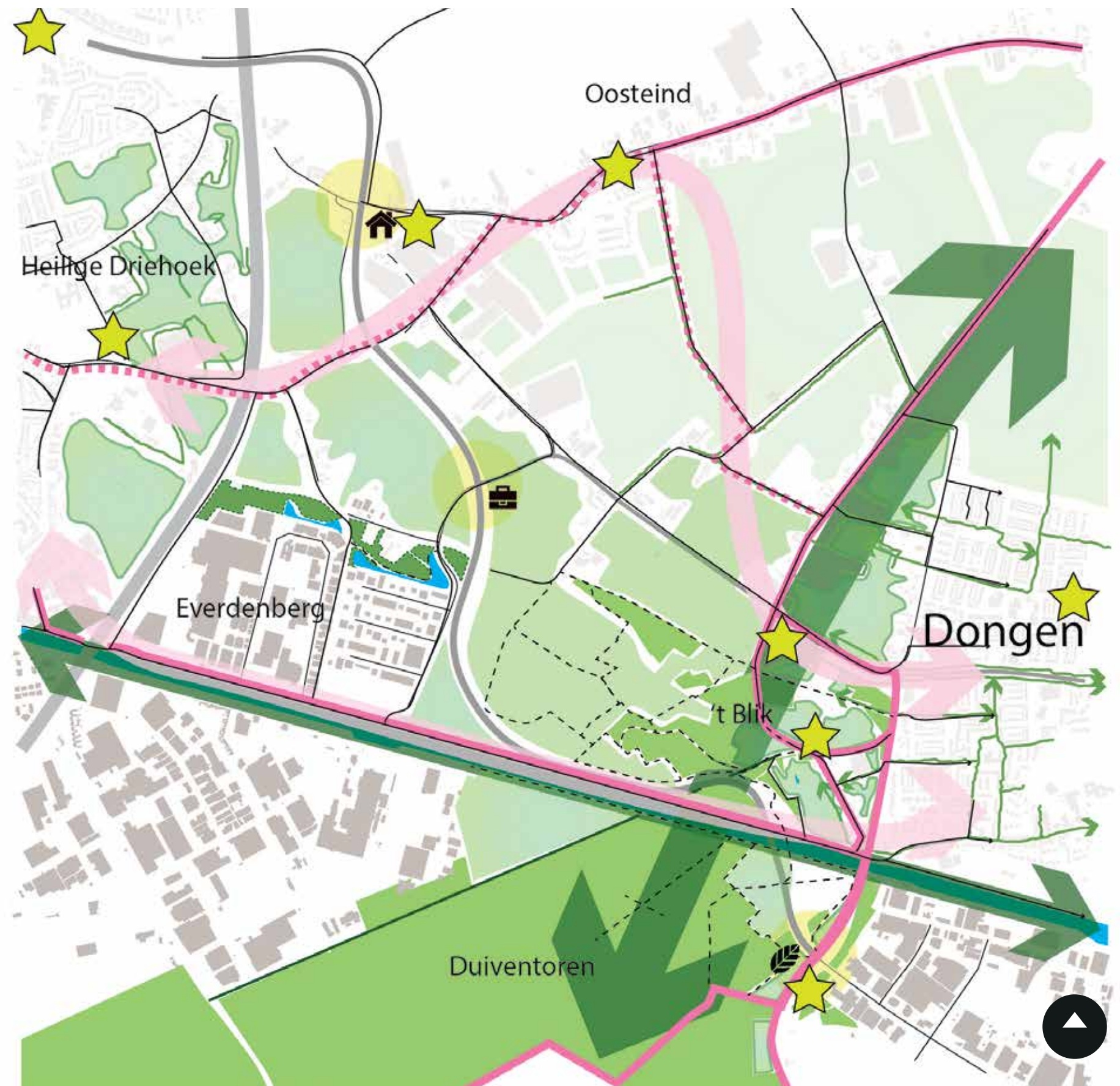
N629	Zandpad
Drukke zijde Heistraat	Landschapspad
Snelweg	Snelfietsroute
Water	Verkeerstrekkers
Bos	Secundaire weg
Bedrijventerreinen	werk, mobiliteit,
Overige bebouwing	Kruispuntgebied
P	Parkeren tbv gebied

Visie

Algehele visiekaart

Deze kaart is een samenvatting van alle ruimtelijke in- en aanpassingen ten gevolge van de nieuwe N629 op de hoofdthema's groen & ecologie, functionaliteit & bereikbaarheid en recreatie.

LEGENDA	
	N629
	Drukke zijde Heistraat
	Snelweg
	Water
	Bos
	Bedrijven terreinen
	Overige bebouwing
	Vleermuisroute
	Bestaande/nieuwe fietsroutes
	Fietsknooppunt
	Zandpad
	Landschapspad
	Ecologische verbinding
	Begroeiing
	Moeras
	Hoofdwaterafvoergebied
	Open gebied
	Gesloten gebied
	Nieuw bosgebied
	Ecotunnel
	Recreatie gebiedsbezoek
	werk, mobiliteit,

Colofon

Werkplaats De Gruyter

Chen Mao (projectleider; Werkplaats De Gruyter)

Roelien van Steenberghe (stedenbouwkundigontwerper; Werkplaats De Gruyter)

Pim Wagemakers (stedenbouwkundigontwerper; Werkplaats De Gruyter)

Bob Ligthart (Vrijtijdsmanagement)

Lars Verschuren (Watermanagement & Energy)

Kim van Hooijdonk (Landscape Planning & Development)

Martin Bakker (Werkplaats De Gruyter)

Hans van Vastenhoven (Werkplaats De Gruyter)

Anne Ubbels (Werkplaats De Gruyter)

Emilie van Vugt (Werkplaats De Gruyter)

Provincie Noord-Brabant

Jeroen van Bremen (Omgevingsmanager provincie Noord-Brabant)

Floor Naus (Stedenbouwkundige/planoloog provincie Noord-Brabant)

Maayke Snel (Projectleider infra provincie Noord-Brabant)

Hans van Vastenhoven (Provincie Noord-Brabant)

Aschwin Groep (Provincie Noord-Brabant)

Patrick Martens (Provincie Noord-Brabant)

Gaby Toenbreker (Provincie Noord-Brabant)

Joost Megens (Provincie Noord-Brabant)

In samenwerking met Antea group

Guido La Rose (Antea group)

Joop Schaghen (Antea group)

Vincent Smeets (Antea group)

Gemeente Dongen:

Oscar van Rijn (Gemeente Dongen)

Maas Boonekamp (Gemeente Dongen)

Mandy Meijer (Gemeente Dongen)

Bernard Lambooi (Gemeente Dongen)

Sander Spiering (Gemeente Dongen)

Gemeente Oosterhout:

Ralf van Haaf (Gemeente Oosterhout)

Johan van de Vrie (Gemeente Oosterhout)

Met speciale dank voor:

Thomas Jansen (Jansen Gebiedsinnovatie)

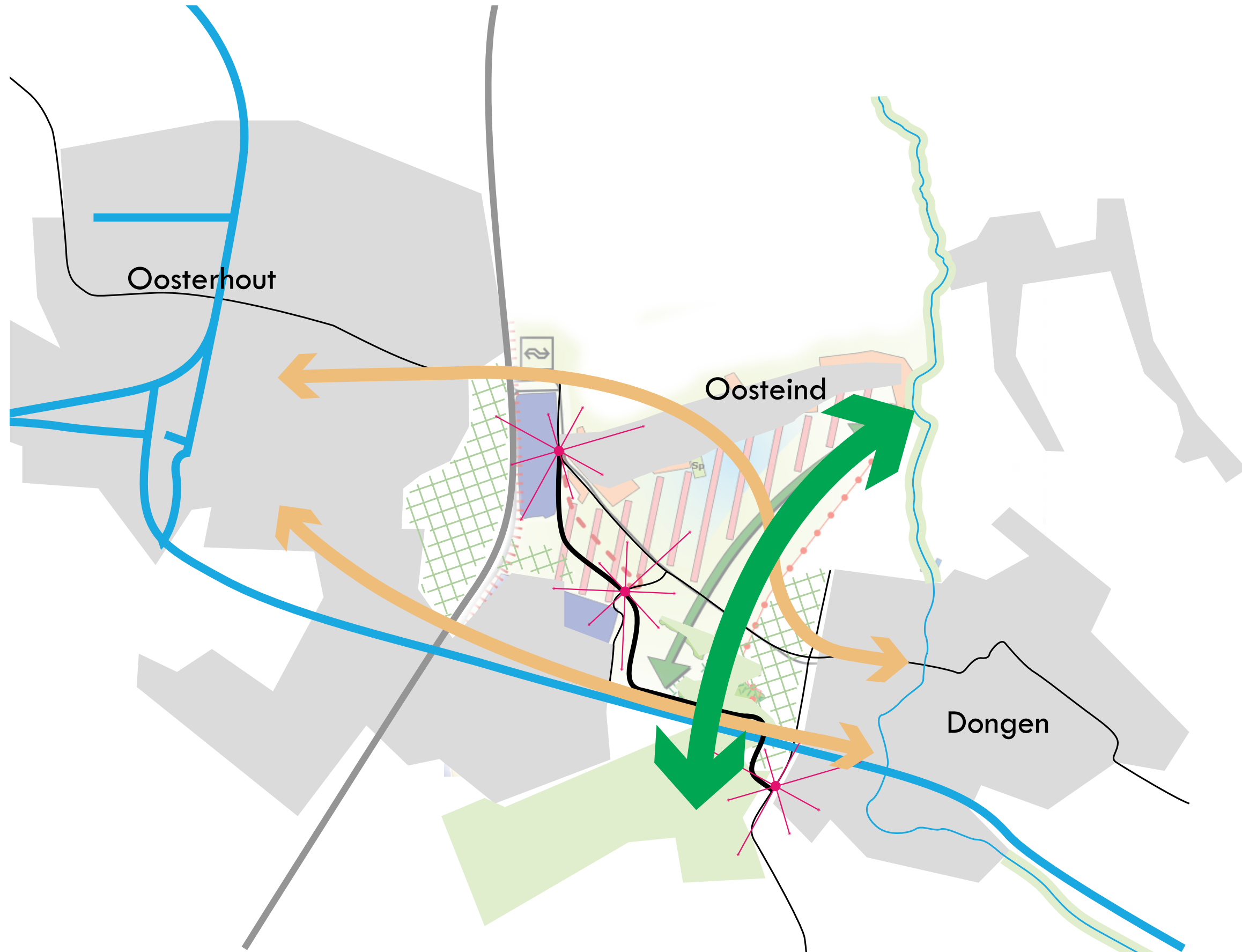
Paul van Lier (Rijkswaterstaat)

Bijlage 1, Visie reflectie

Visie in relatie tot de Structuurvisie Oosterhout 2013

In de Structuurvisie Oosterhout 2013 zijn grote woon- en bedrijvenclusters in het landschap gepland. Dit uitbreidingsvraagstuk wordt door de gemeente Oosterhout niet meer als actueel gezien. Echter wordt deze op de lange termijn nog wel als mogelijkheid gezien door de gemeente. Om deze reden is het gebied ten zuiden van Oosteind dan ook als mogelijke uitleglocatie opgenomen in de Structuurvisie Oosterhout 2013.

Dit gegeven bepaalt, dat een gebiedsvisie hier rekening mee moet houden. De zekerheid, noodzaak en wens van deze ontwikkeling is momenteel onduidelijk. Vandaar is er voor gekozen de plannen niet direct te vertalen naar de visiekaarten. Echter is er in de visie wel ruimte geboden om dergelijke plannen te ontwikkelen. Daarnaast is er ook een duidelijk aansluiting te vinden op het gebied van de groenverbinding.

WERKPLAATS
DE GRUYTER